

C38 – CUL4

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2005-2006

20 oktober 2005

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer John Vrancken tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de ondersteuning van het Nederlands door de Taalunie	1
Vraag om uitleg van de heer Johan Deckmyn tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de door de minister genomen beslissingen over de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde	3
Interpellatie van de heer Steven Vanackere tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de nieuwe beheersovereenkomsten met de culturele instellingen van de Vlaamse Gemeenschap in uitvoering van het Kunstendecreet	6
Vraag om uitleg van de heer Herman Schueremans tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de uitbouw van de culturele infrastructuur	11
Vraag om uitleg van de heer Rob Verreycken tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de alternatieve financiering zoals die concreet vorm krijgt in de investeringen in cultuurgebouwen	21

Voorzitter: de heer Dany Vandenbossche

Vraag om uitleg van de heer John Vrancken tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de ondersteuning van het Nederlands door de Taalunie

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in januari laatstleden heeft de Taalunie het onderwijs in en van het Nederlands in Suriname ondersteund en bevestigd via een associatieovereenkomst met Suriname. Het Groene Boekje zou in dit verband zelfs uitgebreid worden met enkele honderden Surinaamse woorden. Hierdoor ging Suriname, na Nederland en Vlaanderen, deel uitmaken van de Nederlandse Taalunie.

De Taalunie heeft onder meer de opdracht de gebruiker van het Nederlands, waar ook ter wereld, te ondersteunen. Voor veel Surinamers is het Nederlands immers naast het Engels de tweede taal, en na 338 jaar wordt het de tweede officiële taal van het land, wars van haar historische koloniale band met Nederland. Suriname wil het Nederlands dus zeker niet verbinden aan enig koloniaal verleden om de taal zo te verketteren. Naast twee andere Nederlandse taalversies, het Nederlands en het Vlaams, maakt het Surinaams Nederlands nu dus deel uit van de Nederlandse Taalunie.

Ook Zuid-Afrika heeft een 'Neederduyts' verleden. Het Afrikaans of 'oud-Nederlands' is niet exclusief toe te schrijven aan de blanken, maar evengoed kleurlingen en zwarten spreken deze taal. Het waren de Hollandse kolonisten die in de 17e eeuw het Nederlands mee brachten naar Zuid-Afrika. In de loop der tijden werd de taal beïnvloed door het Duits, Frans en Portugees, maar evenzeer door de talen die de zwarte bevolking sprak. In 1925 werd het Afrikaans erkend als een van de officiële talen in Zuid-Afrika.

Het staat onmiskenbaar vast dat deze taal deel uitmaakt van het cultureel erfgoed van het land, maar evenzeer nog een belangrijke rol heeft te spelen in Zuid-Afrika. Het is onder meer het Afrikaans dat ervoor zorgt dat er een uitzonderlijke band blijft bestaan tussen Zuid-Afrika en Vlaanderen.

De jongste tijd echter komt deze taal steeds meer onder druk te staan, en heel wat vooraanstaande Afrikaanse professoren vrezen voor het verdwijnen ervan, wat zeker een culturele verarming van Zuid-Afrika zou betekenen. De huidige Zuid-Afrikaanse regering wil echter alle banden met haar verleden breken en het Afrikaans als taal bannen. Een rijke oud-Nederlandse taal dreigt hiermee voor altijd verloren te gaan.

Ook Indonesië heeft een Nederlands verleden en ook daar dreigt onze taal verloren te gaan onder invloed van de huidige machthebbers en de verengelsing van de omgangstaal. Een universele bescherming van de Nederlandse taal dringt zich dus op.

Hoe staat de minister tegenover het initiatief om ook het Afrikaans Nederlands en het Indonesisch Nederlands te laten toetreden tot de Nederlandse Taalunie, naar analogie met het Surinaams Nederlands, om onze rijke taalgemeenschap te bestendigen en zo de Nederlandse taal wereldwijd te valoriseren? Kan de minister overwegen om dit initiatief in de Taalunie te bespreken? Zal de minister de nodige stappen ondernemen met zijn Zuid-Afrikaanse en Indonesische ambtsgenoot, om ook in die landen het Nederlands als voertaal te behouden?

De voorzitter: De heer Marginet heeft het woord.

De heer Werner Marginet: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, als lid van de Interparlementaire Commissie van de Nederlandse Taalunie, waarvan trouwens onze geachte commissievoorzitter ook lid is, ben ik zeer geïnteresseerd in de vraag van de heer Vrancken. Meer nog, dit punt draagt mijn speciale aandacht weg. Ik wil opmerken dat het Afrikaans ondertussen is uitgegroeid tot een eigen taal, weliswaar een dochtertaal van het Nederlands. Ze is nauw verbonden met het Nederlands, maar staat zwaar onder druk. Het begrotingsbedrag voor het samenwerkingsverband binnen de Taalunie bedraagt slechts 105.000 euro. Voor Indonesië is het 667.000 euro, wat ik ook een veeleer bedroevend getal vind gezien het aantal mensen en de middelen die zouden moeten worden gebruikt voor deze samenwerking.

Ik wil me ten stelligste achter de tweede vraag van de heer Vrancken stellen en ze zelfs uitbreiden naar de Nederlandse Antillen en Aruba, waar op onder-

wijsgebied al langer een samenwerking bestaat met de Taalunie. Ook daar lijkt het me belangrijk om het Nederlands in ere te houden.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Geachte heer Vrancken, ik deel uw zorg en bezorgdheid voor de Nederlandse taal, al kan ik de doelstelling van uw vraag minder goed plaatsen in de context van de NTU. Vooreerst en in een generieke zin wil ik duidelijk stellen dat de NTU geen club of organisatie is van vrienden van de Nederlandse taal, maar een intergouvernementele organisatie. Het NTU-verdrag, dat dit jaar 25 jaar bestaat, is wat het werkveld taal betreft, gericht op het Standaardnederlands, en niet op aanverwante talen.

Het verdrag voorziet wel in de mogelijkheid dat naast de oorspronkelijke verdragsluitende partners Nederland en België, andere staten zich via een associatieovereenkomst kunnen aansluiten bij de Taalunie, mits ze dezelfde doelstellingen onderschrijven en uiteraard aan de Taalunie-activiteiten deelnemen. Dit betekent niet alleen dat het initiatief om aan te sluiten van deze landen moet uitgaan, maar dit impliceert ook dat ze standaard het Nederlands als officiële taal, of als een van de officiële talen, moeten hebben.

Hier knelt nu net het schoentje. In tegenstelling tot Suriname is het Nederlands geen officiële taal in Zuid-Afrika, noch in Indonesië. In Suriname is het Standaardnederlands in de grondwet als officiële onderwijs- en bestuurstaal ingevoerd.

Met deze feiten als uitgangspunt zijn de vragen of ik als Vlaams minister en lid van het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie een initiatief kan nemen met betrekking tot de handhaving of het valoriseren van het Nederlands in derde landen, niet echt relevant. Wanneer u stelt dat een universele bescherming van de Nederlandse taal zich opdringt, kan ik alleen maar beamen dat deze zorg binnen de Nederlandse Taalunie wordt behartigd en ondersteund, zij het misschien met andere nuances.

In ruim 40 landen en 180 universiteiten over de hele wereld wordt het Nederlands door 530 docenten aan ongeveer 10.000 studenten gedoceerd, met steun en subsidies van de Taalunie. Bovendien kan ik u aansluitend nog meedelen dat aan Zuid-Afrika en aan Indonesië vanuit de Nederlandse Taalunie bijzondere

aandacht en steun wordt verleend voor de neerlandistiek in het onderwijs. De bedragen stemmen wonderwel overeen. Zo is in de begroting van de Taalunie voor 2006 een subsidiebedrag ingeschreven voor Zuid-Afrika van 118.525 euro en voor Indonesië van 650.525 euro. In dit laatste bedrag is de ondersteuning van het Erasmus Taalcentrum in Jakarta inbegrepen. In Zuid-Afrika liggen de prioriteiten van de Nederlandse Taalunie, naast de neerlandistiek op zich, bij het beschikbaar stellen van haar en onze expertise inzake het omgaan met meertaligheid, onder meer bij het organiseren van taalcertificaatexamens Afrikaans en Xhosa, het opzetten van een NeerlandiNet en de samenwerking op het gebied van taal- en spraaktechnologie.

De Nederlandse Taalunie heeft er overigens nadrukkelijk voor gekozen om zich niet te mengen in de interne Zuid-Afrikaanse taalpolitiek. Een van de redenen is precies de overweging dat men daardoor blijkbaar de zaak van het Afrikaans niet zou dienen, daar de buitenlandse inmenging ten aanzien van het Afrikaans nog steeds zeer gevoelig ligt voor de Zuid-Afrikaanse overheid. Voor alle duidelijkheid: na het verdwijnen van het apartheidsregime is het Afrikaans door de huidige democratische meerderheid in Zuid-Afrika erkend als een volwaardige officiële taal. Dat getuigt van een heel open mentaliteit. Met uw vraag gaat u er echter van uit dat het Afrikaans identiek is aan het Nederlands. Dat zal geen enkele neerlandicus, noch enige deskundige inzake het Afrikaans beamen. Daarom voldoet dit niet aan de criteria van de Taalunie: het Nederlands moet een van de officiële talen zijn. In Zuid-Afrika is dat niet het geval.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik maak eruit op dat de overheid zich gaat beperken tot financiële steun aan de neerlandistiek. Het Afrikaans is misschien geen Nederlands, maar kan wel minstens worden beschouwd als een dochtertaal, of zelfs een moedertaal. De taal stamt immers uit de zeventiende eeuw.

Minister Bert Anciaux: Voor mij als Brabander valt dat nog wel mee, maar het Antwerps – of het Brabant – is eigenlijk onze moedertaal. (*Gelach*)

De heer John Vrancken: Ziet u enige mogelijkheid om via andere kanalen het Afrikaans en het Surinaams te ondersteunen of te beschermen tegen verdwijning?

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Mijnheer de minister, u stelt dat het Afrikaans algemeen aanvaard is als nationale taal in Zuid-Afrika. Ik wil echter opmerken dat het Afrikaans er af te rekenen heeft met een sterke druk van het Engels en toch enige aanmoediging verdient.

Het Afrikaans wordt inderdaad beschouwd als de taal van de vroegere verdrukker en daarom uiteraard niet erg positief bejegend of toegejuicht door het zwarte regime dat momenteel aan de macht is.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Ik kan me momenteel niet meteen, buiten de algemene ondersteuning en de samenwerking die Vlaanderen met Zuid-Afrika organiseert, een rechtstreekse ondersteuning voor het Afrikaans indenken. Ik wil toch tegenspreken dat het huidige regime het Afrikaans als een verwerpelijke taal beschouwt. U zei dat niet zo, maar u gaf de indruk. U zei het subtieler.

Ik ontken dat dus. Ik ben al een paar maal in Zuid-Afrika geweest, ook officieel. De moedertaal van de Zuid-Afrikaanse minister van Cultuur is het Afrikaans. Het Afrikaans staat er voornamelijk onder druk in de blanke gemeenschap, en niet in de kleurilingengemeenschap.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Ik wil maar een paar voorbeelden geven, vooral dan over plaatsnaamgevingen. Er is zowel in Pretoria als in hele provincies een beweging aan de gang waarbij afstand wordt genomen van het Afrikaans. De Afrikaanse taal staat onder druk, voorlopig vooral in de plaatsnamen, maar daar zal het wellicht niet bij blijven.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Deckmyn tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de door de minister genomen beslissingen over de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Mijnheer de minister, eind september werd duidelijk dat het Gentse forum voor muziek-, dans- en beeldcultuur er niet zou komen. Naar aanleiding van deze beslissing verklaarde u dat het Huis van Oombergen, de thuisbasis van de Koninklijke Academie voor Taal- en Letterkunde, de KANTL, niet zal worden verkocht en dat de verhuur van de KANTL bijgevolg niet zal plaatsvinden. Het gebouw zal eigendom blijven van de Vlaamse Gemeenschap, maar zal in langdurige erfpacht worden gegeven en teruggehuurd.

Aangezien beide beslissingen eigenlijk niets met elkaar te maken hebben, rijst de vraag of er vooraf overleg is geweest over deze beslissing met de verantwoordelijken van de KANTL, die toch wel een beslissende stem in het geheel vertegenwoordigen. Ik vermoed dat dit niet is gebeurd. Nochtans, mijnheer de minister heeft de KANTL meer dan een jaar geleden een voorstel tot beheersovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap en een voorstel voor meerjarenplanning ingediend. Voorlopig is echter over geen van beide expliciet overleg gepleegd.

Mijnheer de minister, u opteert voor een betere indeling en invulling van de bestaande ruimtes – een rationeler gebruik van de lokalen – in het Huis van Oombergen. De vraag is echter welke middelen hier tegenover zullen staan. Welke potentiële partners zullen bovendien geïnteresseerd zijn in een erfpacht-overeenkomst? Zullen het publieke of privé-partners zijn? Zijn er al concrete contacten? Vorige week verklaarde de schepen van Cultuur van de stad Gent dat hij een privé-partner niet echt ziet zitten.

Welke engagementen verwacht u en welk financieel kostenplaatje hebt u daarbij voor ogen? Als u opteert voor een rationeel gebruik van de bestaande lokalen in het Huis van Oombergen, wie zal dit dan financieren? Er zijn immers heel wat pijnpunten: de toegankelijkheid van het gebouw, de inrichting van de bovenste verdieping, de inbraakbeveiliging, enzovoort.

Mijnheer de minister, er is nog steeds geen overleg geweest over het laatste voorstel tot beheersovereenkomst en het voorstel tot meerjarenplanning tussen de verantwoordelijken van de KANTL en uzelf. Wat is hiervoor de reden? Zal er nog concreet overleg volgen? Zo ja, wanneer? Is uw standpunt over beide voorstellen al gekend? Zo ja, wat houdt die mening dan in?

Mijnheer de minister, wat wordt precies bedoeld met het rationeler gebruik van de lokalen van het Huis van Oombergen? Een deel van het gebouw zou kunnen worden uitbested. Denkt u daarbij aan publieke of privé-partners? Bent u hoe dan ook van plan om een deel van het gebouw uit te besteden? Zullen dan niet de meest prestigieuze delen van het gebouw worden uitbested? Brengt dit de publiekswerking van de KANTL niet in het gedrang? Zullen er extra middelen worden vrijgemaakt om ervoor te zorgen dat de lokalen binnen de KANTL rationeler kunnen worden gebruikt en toegankelijker worden voor het publiek? Naar verluidt zou de inbraakbeveiliging van het Huis van Oombergen te wensen overlaten. Nochtans bevinden zich daar belangrijke werken, onder andere een grote collectie geschenken door Guido Gezelle. Wie is verantwoordelijk voor de beveiliging van dit belangrijk cultureel erfgoed? Wie moet hier initiatief nemen?

Mijnheer de minister, u stelt dat via het langdurig in erfpacht geven van het Huis van Oombergen, middelen worden vrijgemaakt om uw begroting in evenwicht te brengen. Wat gebeurt er dan als er op korte termijn geen erfpachter wordt gevonden?

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Het is een goede beslissing dat het Huis van Oombergen niet wordt verkocht. De volgende vraag is nu wie ervan gebruik zal kunnen maken en waarvoor. U zult mij moeten overtuigen van uw optie, maar zoals u weet, ben ik altijd bereid te luisteren en te discussiëren.

De heer Dany Vandenbossche: Ik sluit me aan bij de vraag van de heer Stassen om de KANTL niet te verkopen. Een van de redenen om de KANTL te verhuizen, was de lage publiekswerking. Er was weinig of geen publiekswerking. Ik volg de redenering van de heer Stassen en kijk uit naar de publiekswerking, want het ligt niet voor de hand dat het gebouw daarvoor wordt gebruikt.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, collega's, sinds 1920 bekleedt de Koninklijke Academie voor de Nederlandse Taal- en Letterkunde een vaste plaats in het Vlaamse cultuurlandschap. Haar kerntaken werden vastgelegd in het koninklijk besluit van 1920, dat bevestigd werd in een decreet van 13 februari 1980. De artikelen 14 en 15 bepalen dat de

subsiëring door de Vlaamse Gemeenschap moet worden gedragen. De KANTL heeft dus als een structuur sui generis een eigen decreet die haar activiteiten en verplichtingen regelt.

Als buitendienst van de administratie, afdeling Muziek, Letteren en Podiumkunsten, valt de academie binnen de werking en onder de bewaking van de administratie Cultuur. De noodzaak aan een beheersovereenkomst heeft zich dan ook nooit opgedrongen. Niettemin heeft de administratie op vraag van de KANTL haar medewerking verleend aan het opstellen van een voorstel voor een beheersovereenkomst met de Vlaamse overheid en aan het uitwerken van een meerjarenplan. Ik ben daarvan op de hoogte.

Tot nu toe heb ik geen verdere gesprekken op dat gebied gevoerd, want er is onduidelijkheid op drie terreinen, met name over de huisvesting, over het statuut van de organisatie binnen BBB vanaf 2006 en over de taakinvulling van de organisatie binnen het hele cultuurbeleid en het beleid van de letteren in het bijzonder.

Het statuut van de KANTL binnen BBB zal dit najaar nog worden uitgeklaard en gecommuniceerd. Pas dan kunnen inhoudelijke gesprekken worden gevoerd en afgerond over hoe ik de rol en positie zie van de KANTL binnen ons letterenbeleid. Mijnheer Deckmyn, ik neem aan dat u begrijpt dat het moeilijk is om een beheersovereenkomst af te sluiten zonder dat hierover duidelijkheid bestaat.

Zoals u terecht aangeeft, heb ik een oplossing gevonden voor de omstreden verkoop van het Huis van Oombergen. Het gebouw wordt niet verkocht en blijft dus eigendom van de Vlaamse Gemeenschap. Ik ga het wel in langdurige erfpacht geven en weer inhuren. Daarmee realiseer ik alle doelstellingen die aan de basis lagen van mijn oorspronkelijke beslissing. Ik maak middelen vrij om mijn begroting in evenwicht te brengen, maar tegelijk zal de erfpachter in het gebouw die renovatiewerken uitvoeren waarvoor we geen middelen hadden ingeschreven. Dat lijkt me een interessant denkspoor.

De KANTL zal in het Huis van Oombergen gehuisvest blijven en haar activiteiten in optimale omstandigheden kunnen voortzetten. Door een betere indeling en invulling van de bestaande ruimte zal het historisch meest waardevolle deel van het gebouw wel een publieke bestemming krijgen en daardoor voor een breed publiek toegankelijk worden.

Mijnheer Deckmyn, uw vrees dat het hier de meest prestigieuze delen van het pand betreft, doet eigenlijk weinig ter zake. Belangrijk is dat de KANTL in een efficiënte werkomgeving haar activiteiten kan ontplooiën.

Bij de herbestemming van de functies van het pand zal wel gezocht moeten worden naar een optimale bestemming voor de zeer waardevolle boekencollectie. Het lijkt me wenselijk dat dit erfgoed bewaard wordt op een daartoe van alle faciliteiten voorziene plaats. Op dit moment worden daartoe verkennende gesprekken gevoerd met de stad Gent.

Collega's, het ligt voor de hand dat ik het volledige proces van de toewijzing van het pand op de voet zal volgen en zal waken over de voorwaarden voor de onderhandelingen. Met de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) heb ik een resultaatsverbintenis afgesloten. Hierin heeft de PMV zich geëngageerd een erfpachtnemer te vinden en de constructie te realiseren voor het einde van het jaar, zodat de op de begroting 2005 ingeschreven middelen kunnen worden gebruikt.

Mijnheer Stassen, mijnheer Vandenbossche, het is wel degelijk de bedoeling om door de erfpacht dezelfde middelen te ontvangen als door de verkoop. Op de begroting 2005 werden middelen ingeschreven voor eventuele huurlasten voor een heel jaar, maar die zullen we niet nodig hebben. Het financiële plaatje klopt, maar we doen ook een goede zaak, want de kosten van de renovatie zijn voor rekening van de erfpachtnemer.

De publiekswerking was inderdaad niet geweldig. Nu zal het gebouw op een interessante manier worden ontsloten. Ik heb me ertoe geëngageerd om uiterlijk eind november, begin december een uiteenzetting voor alle betrokkenen te houden in het provinciehuis. Binnen anderhalve maand moet deze onderneming dus rond zijn.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. Ik kan u deels volgen als u zegt dat u geen gesprek hebt gehad over het voorstel tot beheersovereenkomst omwille van de onduidelijkheid van het dossier tot nog toe. Ik meen echter dat de communicatie naar de verantwoordelijken van de KANTL niet goed is gevoerd. Naar aanleiding van de standpunten die u hebt verkondigd, is er een

persmededeling geweest vanuit de KANTL waarin ze haar beklag heeft gedaan.

Minister Bert Anciaux: Dat er een beklag is gedaan, is al vaker gebeurd, maar dat er recent nog een beklag is gemaakt, is nieuw.

De heer Johan Deckmyn: Op 24 september is er een standpunt van de KANTL gedefinieerd naar aanleiding van een persmededeling die u hebt gedaan, waarin staat: 'In het voorstel tot beheersovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap dat ze eind 2004 bij het kabinet van Cultuur heeft ingediend, zijn voorstellen gedaan om de culturele en wetenschappelijke werking ten dienste van de gemeenschap uit te breiden.' Verder wordt gesteld dat er nog geen echt overleg is geweest. Dat is de aanleiding van een van de vragen die ik naar voren heb gebracht over de beheersovereenkomst en het voorstel voor meerjarenplanning, twee zaken die samenhangen. Vandaar een deel van mijn vraagstelling om daar meer duidelijkheid over te krijgen.

Wat betreft het feit dat u het volste vertrouwen hebt in het vinden van een erfpacht voor het einde van het jaar, wil ik u nogmaals zeggen dat dit alleszins niet het standpunt is van de schepen van Cultuur in Gent die naar aanleiding van een gelijkaardige vraagstelling vorige week in de commissie voor Cultuur van de stad Gent, duidelijk heeft aangegeven dat hij grote vraagtekens heeft bij wie op zo iets zou kunnen ingaan.

Minister Bert Anciaux: Met alle respect, maar u mag mij niet uitspelen tegen de schepen van cultuur in een lokaal politiek debat waar u in de oppositie zit.

De heer Johan Deckmyn: Dat is niet mijn bedoeling, hoor.

Minister Bert Anciaux: Neen, natuurlijk niet, maar u deed het toch maar. Ik ben daar ook niet de meest deskundige in, laat ons eerlijk zijn. Daarom werk ik met een instelling die heel veel deskundigheid heeft op dat terrein, namelijk de Participatiemaatschappij Vlaanderen. Die kan men moeilijk beschouwen als zijnde geen ernstige partner in dit dossier. Als ik een contract heb en een resultaatsverbintenis met de PMV, voel ik me gesterkt.

De heer Johan Deckmyn: Ik kan uw argumentatie wel volgen, mijnheer de minister, maar als de PMV die resultaatsverbintenis niet hard kan maken, wat zijn

dan de gevolgen zowel voor de begroting als voor de PMV?

Minister Bert Anciaux: Ik zal hier geen sanctieering uitspreken. Wat de begroting betreft, zullen we het dan wat moeilijker hebben omdat we ons hebben geëngageerd tot een overschot op de begroting van het FoCI, waar rekening is mee gehouden voor het bekomen van de definitieve begrotingscijfers. Op dat moment moet ik een aantal betalingen, die ik op basis van het jaar 2005 en mogelijk daarna nog doe, inhouden en uitstellen. Dat zou het gevolg zijn. Ik ben echter van plan mijn contract te laten naleven.

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Mijnheer de minister, ik denk dat ik de constructie begrijp, maar ik zie niet hoe u die gerealiseerd kunt krijgen. Er is het huis dat aan iemand wordt gegeven die het zal gebruiken. Als de PMV dat zal zijn, zal er een commercieel terugverdieneffect moeten zijn; anders zullen er geen investeringen gebeuren door een privé-persoon, tenzij u een andere openbare partner hebt, maar dat is een andere zaak. Het is een historisch interessant gebouw, dat zeer goed gelegen is. Misschien zijn er wel mensen om commerciële redenen in geïnteresseerd.

Maar tegelijkertijd zegt u dat de KANTL er is en er kan blijven en meer nog, u wilt de werking van de KANTL proberen te verbeteren zodat er een betere publiekswerking komt. Kunt u deze twee zaken matchen? Ik denk aan wat er met de Handelsbeurs is gebeurd. Het is interessant, maar ik denk dat het moeilijk gerealiseerd kan worden.

Minister Bert Anciaux: Ik denk niet dat het kan matchen zoals u het uitlegt. We moeten het zien als een financiële constructie waarbij de erfpachtnemer in ruil een jaarlijkse huurovereenkomst afsluit waarvan de opbrengst hoog genoeg ligt om de investeringen te doen zodat die erfpachtnemer uiteindelijk winst kan boeken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Steven Vanackere tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de nieuwe beheersovereenkomsten met de culturele instellingen van de Vlaamse Gemeenschap in uitvoering van het Kunstendecreet

De voorzitter: De heer Vanackere heeft het woord.

De heer Steven Vanackere: Mijnheer de voorzitter, mijn interpellatie is het resultaat van een heel interessante hoorzitting met een aantal intendanten die aan deze commissie een en ander te melden hadden over hun toekomstplannen. Het was een bijzonder interessante bijeenkomst, waar heel veel overwegingen naar voren zijn gekomen die de moeite waard zijn om te onthouden.

Een van de overwegingen die mij wat verrassend overkwam, was de volgende. Toen ik hun vroeg alles wat ze vertelden, eens in het licht te stellen van de beheersovereenkomsten die ze moesten gaan afsluiten met de Vlaamse Gemeenschap, antwoordde men vrij resoluut en unaniem dat daarover nog niet van gedachten was gewisseld. Ik beweer niet dat over de ideeën die aan de grondslag liggen van de toekomst van die instellingen nog niet gesproken zou zijn. Het volstaat om de kranten te lezen om te beseffen dat het politieke, openbare en maatschappelijke debat gaande is. Mijn interpellatie gaat over het vertalen van dat maatschappelijk, politiek en openbaar debat naar een beheersovereenkomst. Ik begreep dat men nog niet was begonnen om concreet werk te maken van die beheersovereenkomsten.

Het Kunstendecreet van april 2004 voorziet er uitdrukkelijk in dat de Vlaamse Regering met de culturele instellingen van de Vlaamse Gemeenschap een beheersovereenkomst afsluit. Die overeenkomst bepaalt nader de opdrachten die de Vlaamse Gemeenschap aan die instellingen geeft, alsook hun missie, de hoogte van de subsidie, de beoordelingscriteria, de financieringsvoorwaarden en de modaliteiten inzake werking, evaluatie, toezicht en sanctieering. De beheersovereenkomst heeft een looptijd van 5 jaar, gaande van 1 januari van het tweede volledige kalenderjaar van een Vlaamse legislatuur tot en met 31 december van het eerste volledige kalenderjaar van een volgende Vlaamse legislatuur. Daarmee bekomen we een synchronisatie met de legislatuur. Het verdient misschien wel aanbeveling om elders dergelijke afgeleide documenten te gebruiken waarbij de Vlaamse Regering een stuk van haar beleid vertaalt in afspraken met de sector. Het geeft de nieuwe verantwoordelijken de kans om bij het aantreden gedurende een jaar een goed inzicht te verwerven en dan conclusies te trekken voor de rest van de periode. Ik vind het een goede formule.

In het decreet staat ook dat de beheersovereenkomst moet worden afgesloten minstens 6 maanden voor ze in werking treedt en dat ze door de Vlaamse Regering moet worden meegedeeld aan het Vlaams Parlement.

We zitten dus met een decretale verplichting om op 1 januari 2006 een beheersovereenkomst te hebben met die instellingen. Om dit te realiseren had men deze beheersovereenkomsten reeds eind juni 2005 moeten afsluiten. Dat is niet gebeurd.

Ik wil vermijden dat u denkt dat ik een ‘vervaltermijnfetisjist’ ben. Er is iets dat me meer stoort dan de kwestie van de termijn, en dat is een vaststelling van het gezond verstand. Om tot een goede beheersovereenkomst te komen is een fase van intensief overleg nodig. Daar is tijd voor nodig. Ik heb in het weekend nog eens de zeer interessante studie herlezen die op 20 september 2002 is verschenen en in opdracht van de Vlaamse Gemeenschap door het Instituut voor de Overheid werd gemaakt met als titel ‘Beheersovereenkomsten binnen de culturele sector’. De studie bevat een analyse en maakt een aantal aanbevelingen over hoe het instrument van de beheersovereenkomst goed kan worden gebruikt binnen de culturele sector. Ik geloof nogal sterk in de formule van de beheersovereenkomst.

Heel veel discussies in deze commissie hebben te maken met afspraken die niet iedereen op dezelfde manier interpreteert. Zelden of nooit hebben we een situatie waarbij mensen niet van goede wil zouden zijn of niet bereid zijn zich in te zetten voor dezelfde doelstelling die de Vlaamse Gemeenschap in haar regeerakkoord en in de beleidsnota formuleert. We hebben het geluk dat we in een sector zitten waarbij, wat betreft de doelstellingen, de mensen bijna allemaal dezelfde richting uit willen, maar als het gaat om afspraken over hoe er te geraken, zijn er af en toe misverstanden.

Een van de goede formules om daaraan te verhelpen is precies een beheersovereenkomst. In de studie worden op bepaalde punten accenten gelegd. Zo staat er in het besluit: ‘Doorheen het werken met overeenkomsten is gezond wederzijds vertrouwen een sleutelbegrip. Dat is immers de basis voor het bereiken van resultaten bij het werken met overeenkomsten.’ Er staat ook dat voldoende tijd moet worden geïnvesteerd, dat er voldoende continuïteit en flexibiliteit aan beide kanten moet zijn en ten slotte ook wederzijdse erkenning en openheid. Daar blijkt het momenteel soms aan te schorten.

Een beheersovereenkomst is voor veel instellingen gedurende 5 jaar een beetje een bijbel, en ze kunnen er de overheid minstens op aanspreken. Iemand die er goed over heeft nagedacht, zegt daarvan dat je er

tijd voor moet uittrekken en er met elkaar over moet praten. Dat dicteert het gezond verstand zelf.

Als ik dan in een hoorzitting verneem van drie intendanten dat ze nog niet het eerste woord over het instrument van de beheersovereenkomst gesproken hebben – ze hebben uiteraard al ideeën uitgewisseld over waar ze naartoe willen – en dat er nog geen contacten zijn gelegd over die beheersovereenkomsten, dan maak ik me zorgen. Daarom wil ik de minister enkele vragen stellen. Ik hoop dat er niet alleen een rechtvaardiging zal komen, want we zijn hier niet om de geschiedenis te schrijven, maar vooral om inzicht te hebben in hoe we het zullen aanpakken in de nabije toekomst.

Mijnheer de minister, wat is de juiste stand van zaken van de voorbereidende gesprekken en de eigenlijke onderhandelingen met de Vlopera, de Filharmonie en het VRO-VRK? Hoe komt het dat de door het decreet en dus door het Vlaams Parlement opgelegde deadline van 1 juli 2005 overschreden is? Acht u het mogelijk nog een akkoord te sluiten voor het begin van de voorziene looptijd van die nieuwe beheersovereenkomst, op 1 januari 2006? Mocht dat niet het geval zijn, kunt u me dan zeggen of er in de huidige beheersovereenkomsten in een regeling is voorzien om stilzwijgend nog enige tijd verder te gaan op dezelfde leest, om te voorkomen dat die instellingen in een juridisch vacuüm terechtkomen?

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Mijnheer Vanackere, uw analyse en vragen zijn pertinent, maar het is nog belangrijker dat er zo snel mogelijk duidelijkheid komt voor het muzieklandschap van de grote orkesten in Vlaanderen. Als dit eenmaal definitief is vastgelegd, en wat mij betreft iets definitiever dan de voorbije jaren, moet er zo snel mogelijk worden begonnen met die samenwerking en die beheersovereenkomsten. Nu moet er eerst duidelijkheid komen over de vraag wat de minister gaat doen met al die adviezen en al die beslissingen die u moet nemen over dat Vlaamse muzieklandschap.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, voor ik antwoord, wil ik een voorafgaande bedenking maken. Mijnheer Vanackere, toen ik vorige week uw interpellatietekst onder ogen kreeg, ben ik echt geschrokken. Ik ben van nature een controlefreak.

Toch is het pas op 14 oktober geweest, dus toen deze interpellatie binnenkwam, dat ik me heb gerealiseerd dat er een decretale verplichting was die inhield dat de beheersovereenkomst op 1 juli 2005 moest worden afgesloten. Ik geef toe dat dit een absolute fout is geweest. Ik heb echter op geen enkele wijze daarover iets vernomen van om het even wie. Integendeel, zelfs tijdens de besprekingen hier heb ik erop gewezen dat ik zes maanden de tijd had. Ik ben u dankbaar dat u ons daarop hebt gewezen. Dit is een fout van mij. Ik heb geen ander excuus dan de vaststelling dat noch mijn administratie, noch iemand anders me daarop heeft gewezen.

Wel heb ik een aantal elementen van verantwoording, maar eigenlijk komt het erop neer dat ik het niet wist en het had moeten weten. Als een minister nog niet weet dat dit in het decreet staat, dan kan niet worden gesteld dat iedereen wordt geacht het te weten.

Laat me toe eerst en vooral wat uitleg te geven bij de vraag waarom ik de decretaal voorziene deadline van 1 juli 2005, die er inderdaad is, heb overschreden. Zoals u terecht aangeeft, heeft de beheersovereenkomst voor de grote instellingen binnen het Kunstendecreet een looptijd van vijf jaar, beginnende op 1 januari van het tweede volledige kalenderjaar van een Vlaamse zittingsperiode, tot en met de laatste dag van het eerste volledige kalenderjaar van een volgende Vlaamse zittingsperiode. Concreet gaat het bij deze eerste implementatie over een termijn van 1 januari 2006 tot en met 31 december 2010. Een half jaar voor de inwerkingtreding moeten deze instellingen beschikken over hun beheersovereenkomst, met name uiterlijk op 1 juli 2005. 1 juli 2005 was echter ook de deadline voor de beslissingen in het kader van het Kunstendecreet, waaronder de grote instellingen nu ook ressorteren. Dat weten de leden hier allemaal.

Zoals u zich nog herinnert, heb ik op 24 juni 2005 mijn voorstel van beslissing betreffende de uitvoering van het Kunstendecreet voorgelegd aan de Vlaamse Regering, die het heeft goedgekeurd. We kunnen wat dit betreft spreken van een ongelukkige samenloop van omstandigheden, waarbij twee beslissingsmomenten die op elkaar moesten worden afgestemd, samenvielen. Er restte me uitgerekend een week om de nieuwe beheersovereenkomsten uit te werken en te voltooien.

Bij het bepalen van de inhoudelijke elementen van de beheersovereenkomst wil ik rekening houden met

de adviezen van de internationale beoordelingscommissies, met opmerkingen vanwege de administratie en, in dit specifieke geval, vanwege de opera en de twee orkesten, en met de resultaten van de intense gesprekken die deze drie organisaties sinds augustus voeren om nauwer samen te werken op een structurele manier. U begrijpt dat een dergelijke oefening gewoonweg onmogelijk was voor 1 juli 2005. Een beheersovereenkomst die geen rekening houdt met opmerkingen en adviezen van die internationale commissie, zou immers een slechte beheersovereenkomst zijn. Een van de belangrijkste punten in een beheersovereenkomst is de bepaling van het bedrag. Dat bedrag moest worden bepaald vóór 1 juli. Als die beheersovereenkomst dan vrijwel gelijktijdig, op enkele dagen, moet worden gemaakt, dan kan dit alleen maar een beheersovereenkomst oude stijl zijn. Er bestaan immers typebeheersovereenkomsten, mijnheer Vanackere: overeenkomsten die al jarenlang worden gehanteerd en waar niets in staat. Mij zei men vroeger ook dat er niets in die overeenkomst moet staan. Veel beheersovereenkomsten bevatten een artikel dat bepaalt dat jaarlijks of tweejaarlijks, op basis van de overeenkomst, een convenant of wat dan ook wordt gemaakt. Op die wijze wordt het instrument van de beheersovereenkomst, gezien de decretale bedoeling, belachelijk gemaakt. Dan heeft dit geen waarde meer.

De heer Dany Vandenbossche: De heer Vanackere had het over een vervaldatum. In de meeste gevallen wordt in dergelijke overeenkomsten uitdrukkelijk bepaald dat, indien er geen nieuwe beheersovereenkomst is, de bestaande wordt verlengd. Dat is onder meer zo voor de beheersovereenkomst van de VRT.

Minister Bert Anciaux: Daar kom ik nog op terug. Daarin is inderdaad voorzien. Nadat ik de interpellatie had ontvangen, heb ik toch wel enkele vragen gesteld aan de administratie en anderen over wat er ondertussen wel is gebeurd en wat de juridische gevolgen zijn.

De beslissingen van 24 juni hebben gezorgd voor een trendbreuk en hielden rekening met de transities en de dynamiek binnen het kunstenlandschap van de laatste jaren, een landschap dat in volle beweging is en blijft. Tijdens de hoorzitting in deze commissie over de grote orkesten, enkele weken geleden, hebt u zelf kunnen ervaren hoe complex de herschikking van die sector wel is en hoe tussen de drie orkesten een permanent overleg werd opgestart om na te gaan hoe er in de toekomst op alle vlakken kan wor-

den samengewerkt. Het spreekt voor zich dat we de actoren enkele maanden respijt moesten geven om samen met de administratie en het beleid de krijtlijnen te tekenen waarbinnen de beheersovereenkomsten zullen kunnen functioneren. Daarbij komt dat begin volgend jaar het Beter Bestuurlijk Beleid van start gaat, met in het geval van de Vlaamse Opera de vraag hoe deze VOI zal worden ingepast binnen deze nieuwe administratieve structuur. Ik ben daar volop mee bezig. Niet alleen met betrekking tot de VRT bestaat deze discussie dus. De vraag is of men hiervan een extern verzelfstandigd agentschap gaat maken, al dan niet van publiek of privaat recht. We zijn daarmee bezig. Er hebben al veel gesprekken over plaatsgevonden. Dat is natuurlijk ook essentieel om te weten wat er in de beheersovereenkomst moet komen.

In de wetenschap dat de deadline voor de beheersovereenkomsten decretaal bepaald is op 1 juli en dat daar dus een probleem rees, heeft de administratie voorafgaandelijk, voor 1 juli en zonder mij hierover te informeren, een advies gevraagd aan de juridische dienst van het departement WVC. In het advies werd gesteld dat er eigenlijk niet veel problemen waren, daar deze termijn een termijn van orde is en niet van verval. Met andere woorden, er zijn geen sancties bepaald indien de termijn niet kan worden gehaald. De administratie heeft dus geoordeeld dat er eigenlijk geen probleem was, dus dat ze de minister niet ongerust wou maken. Ik kan het niet anders verklaren. Er is immers zeker geen sprake van kwade wil.

Een van de drie instellingen zou theoretisch kunnen opwerpen dat het niet-respecteren van deze termijn een fout is van de overheid, daar de beheersovereenkomst niet helemaal voldoet aan de decretale verplichtingen. Dan zou de instelling echter wel moeten kunnen aantonen wat hiervan de schade is en het oorzakelijke verband tussen beide. Dat blijkt niet zo eenvoudig te zijn. Er zou later door de instellingen ook kunnen worden opgeworpen dat, door het niet respecteren van deze termijn, het niet mogelijk was om bepaalde verplichtingen uit de beheersovereenkomst te vervullen. Daarom zal bij het inhoudelijk bepalen van de verplichtingen in de beheersovereenkomst, vanzelfsprekend rekening worden gehouden met het feit dat de termijn niet werd gerespecteerd, en zal voldoende tijd worden ingebouwd om – in overleg met de betrokken organisaties – iets dergelijks te voorkomen. Daarin is momenteel al voorzien in het ontwerp. Een beheersovereenkomst is de resultante van een samenspraak, die wordt getekend door zowel

de instelling als de overheid. Er zou een clause worden opgenomen waarbij wordt toegegeven dat het inderdaad wat trager is gebeurd, maar ook gesteld dat in de uitvoering de instelling volledig erkent dat de timing geen probleem zal inhouden. Dit kan worden gedaan door daarmee rekening te houden bij het bepalen van de datum van de in het decreet bepaalde tussentijdse evaluatie. Het zal dus gaan over een iets latere datum.

Ik wil nu even terugkomen op de beginvraag, over de juiste stand van zaken van de voorbereidende gesprekken en de eigenlijke onderhandelingen. De administratie heeft de ontwerpen van overeenkomst aan de vijf grote instellingen verstuurd. Dit is het formele begin van de besprekingen tussen de administratie, mijn kabinet en de organisaties, die tot een ontwerp tekst moeten leiden die uiterlijk op 30 november 2005 aan mij wordt voorgelegd. Tijdens de tweede of derde week van december wil ik met de betrokken instellingen de overeenkomst ondertekenen.

Ik wil nogmaals benadrukken dat er op mijn kabinet sinds juli veelvuldige contacten zijn geweest met de intendanten van de instellingen en ik de opgebouwde dialoog tussen de actoren bijzonder waardeer. Stellen dat er geen contacten zijn, is met andere woorden de waarheid geweld aandoen. Ik meen zelfs niet dat er hier sprake is geweest van kwade wil. Ik heb uw vragen en het antwoord er eerlijk gezegd niet op nagelezen, maar ik denk niet dat de intendanten van VRO-VRK, de Filharmonie en de Vlaamse Opera zouden hebben beweerd dat er nog geen begin is gemaakt van een gesprek over de vraag waar het met die instellingen heen moet. Integendeel, terzake zijn er al veel gesprekken geweest. Als men hun echter de vraag stelt wat er daarvan nu al vertaald is in een beheersovereenkomst, zullen ze wellicht vragen of die beheersovereenkomst dat stukje papier is dat ze ondertekenen en waar weinig in staat. Daar ga ik van uit.

De heer Steven Vanackere: De tweede interpretatie benadert wellicht het dichtst de waarheid. Uiteraard werd geantwoord dat er over de toekomst gesprekken zijn geweest. Alleen wanneer het ging over de vertaling in een beheersovereenkomst, hebben ze geantwoord dat daar nog niet het eerste woord over gewisseld is.

U hebt het over een papiertje waar niet veel in staat. Ik denk echter dat de intendanten rekenen op een

beheersovereenkomst waarin wel degelijk op een accurate wijze ieders verantwoordelijkheden en verplichtingen worden geformuleerd. Het zijn partners die graag contractant willen zijn met de Vlaamse overheid, in transparantie en op basis van verbintenissen. We zitten dus potentieel rond de tafel met mensen die wel geloven in het instrument van een beheersovereenkomst, dat accuraat bepaalt wat de ene en de andere moet doen.

Minister Bert Anciaux: Ik geloof ook in het instrument van de beheersovereenkomst, alleen moet het wel gaan over meer dan puur zakelijke afspraken. Daarvoor is ook een mentaliteitswijziging nodig bij de overheid. Dat is duidelijk geworden in het Kunstendecreet, waarin veel meer dan in het verleden belang is gehecht aan de inhoudelijke afspraken. Het gaat hier echter over een samenloop van omstandigheden die zich volgens het decreet maar zelden voordoet. De periode voor de grote instellingen duurt 5 jaar, die van de andere 4 jaar. Ik weet echter niet of die 4-jarige termijn wel haalbaar is. Daartoe zullen we de timing eens moeten nakijken. Persoonlijk vind ik het geen goed idee om de timing van de beheersovereenkomst te koppelen aan de timing van de decretale verplichting tot vastlegging van de subsidiebedragen. We moeten daar rekening mee houden bij een eventuele aanpassing van het decreet.

De administratie heeft de ontwerpen naar de vijf grote instellingen gestuurd. Ik wil dat vanaf het begin van de bilaterale contacten tussen de administratie en de grote instellingen, mijn kabinet erbij wordt betrokken. De beleidsopties voor de toekomst moeten wellicht door mij worden geïntroduceerd en niet door de administratie. Ik wil dan ook niet afwachten tot in december het formele gedeelte achter de rug is. Er moet nog tijdens de maand november zeer intensief overleg komen tussen de VRO/VRK, de Filharmonie en de Vlopera over hun gemeenschappelijke rol en de verantwoordelijkheden die zij kunnen opnemen. Op mijn kabinet zijn er veelvuldige contacten geweest met de intendanten.

Wat de timing van 1 januari betreft, zal ik erover waken dat de krijtlijnen en verwachtingen duidelijk worden uitgetekend zodat de beheersovereenkomst operationeel wordt op 1 januari. U vraagt of de oude beheersovereenkomst verder loopt indien de nieuwe niet operationeel is op 1 januari, dit om een juridisch vacuüm te voorkomen. Dit probleem stelt zich niet omdat de lopende beheersovereenkomsten van de Filharmonie en de VRO/VRK aflopen op 31 december 2006. Bij de Vlopera wordt de transitie voorbereid

binnen het BBB. Ik wil daar op korte termijn duidelijkheid over hebben.

Tot slot wil ik herhalen dat ik schuldig pleit aan dit verzuim. Er zijn echter een aantal inhoudelijke argumenten waaruit blijkt dat het niet verstandig was geweest om de beheersovereenkomst voor die korte periode af te sluiten.

We willen die beheersovereenkomst richting geven voor de volgende 5 jaar. Daarvoor hadden we het laat toegekomen advies van de internationale commissie nodig en moesten we op zijn minst het bedrag kennen. Natuurlijk speelt het Muziekdecreet dat nu opgaat in het Kunstendecreet een rol bij de bepaling van de opdrachten die de drie grote instellingen kunnen krijgen. Aangezien we daar niet op kunnen wachten, doen we daar een voorafname op. Het is ook mogelijk dat in de beheersovereenkomst een stappenplan is opgenomen.

Ik geloof heel sterk in het instrument van de beheersovereenkomst. Ik heb echter wel het gevoel dat er al meer is gebeurd dan wat formeel in de procedure van de beheersovereenkomst is bepaald.

Tot slot wil ik nog verwijzen naar de Handelingen van deze commissie van 30 juni 2005 (*Hand. VI. Parl. 2004-05, nr. C273-Cul 30*). Op bladzijde 13 verklaarde ik daar zelf: 'We zullen over de modaliteiten van het concrete beleid nader overleg plegen met de betrokken instellingen naar aanleiding van de onderhandelingen over een nieuwe beheersovereenkomst. Deze beheersovereenkomst moet voor 1 januari 2006 afgesloten zijn. De gesprekken daaromtrent zullen meteen na het zomerreces worden opgestart.'

Ter verdediging van mijn verzuim citeer ik uit de Handelingen, bladzijde 11, de heer Vanackere: 'Volgens het Kunstendecreet zullen er ook nog beheersovereenkomsten 2006-2010 moeten worden afgesloten met de instellingen van de Vlaamse Gemeenschap. Ook daar is de vooropgestelde timing vrij krap, namelijk eveneens 1 januari 2006.' Ik denk dat we die fout collectief hebben gemaakt, maar het is natuurlijk mijn verantwoordelijkheid. Ik probeer deze fout nu recht te zetten en de timing van 1 januari 2006 te halen.

De voorzitter: De heer Vanackere heeft het woord.

De heer Steven Vanackere: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw open antwoord. Overal waar berouw is, is er genade.

De nieuwe regering heeft als leuze: vertrouwen geven, verantwoordelijkheid nemen. Dat is ook de reden waarom ik doorboom over die beheersovereenkomsten.

Mijnheer de minister, u hebt een toelichting gegeven bij het niet halen van de deadline van juni 2005, maar dat is niet de kern van de zaak. De kern van de zaak is dat er tijdig een nieuwe reeks van afspraken klaar moet zijn. Daarvoor is tijd nodig omdat er voldoende overleg moet worden georganiseerd. Ik ben dan ook wat bezorgd wanneer u zegt dat de administratie al een aantal ontwerpen van overeenkomst heeft opgestuurd. Ik hoop dat een aantal heel belangrijke punten die u in uw beleidsnota hebt opgesomd, wel degelijk zijn opgenomen in die documenten van de administratie.

Een beheersovereenkomst is mijns inziens geen zaak van het parlement voor wat de inhoudelijke aspecten betreft. Een beheersovereenkomst is de mogelijkheid van de uitvoerende macht om het beleid dat ze moet verantwoorden tegenover het parlement, gestalte te geven via afspraken met de sector. Dat is in de eerste plaats uw onderhandelingsopdracht, mijnheer de minister. Ik wil het dan niet hebben over wat daar precies in staat. Als parlement staan wij immers in voor de opvolging en de controle. Vandaag stellen we vast dat de timing niet volledig is gerespecteerd, maar dat is voor mij niet de essentie. Belangrijker is de vraag wat we op 1 januari 2006 zullen meemaken.

U bent een beetje voluntaristisch wanneer u zegt dat u voor wat de Vlopera betreft, 1 januari 2006 zult halen. Ik herhaal wat ik blijkbaar ook in juni heb gezegd, namelijk dat de timing heel krap is.

Ik vind het geen goede regel dat de beheersovereenkomst pas na een periode van 6 maanden in werking treedt. Wanneer twee contractanten tot een akkoord komen, dan is er geen enkele goede reden om nog 6 maanden te wachten om het contract rechtskracht te geven. Het is perfect denkbaar dat u bij het begin van de beheersovereenkomst wat minder veeleisend bent. Een contract afsluiten dat vervolgens pas na 6 maanden ingaat, lijkt me echter geen verstandige regel. Het is essentieel dat de timing wordt gehaald om bij het einde van een lopende beheersovereenkomst tijdig een nieuw afsprakenkader te hebben. Er is geen enkele goede reden om een periode van 6 maanden in te lassen tussen het sluiten van het contract en de inwerkingtreding ervan.

Mijnheer de minister, u hebt het terecht over de nood van de drie instellingen, en het streven naar een gezamenlijke win-winsituatie. Ik hoop wel dat wat u hier zonet hebt herhaald, wel degelijk is opgenomen in de documenten van de administratie. Met een boutade hebben we hier gezegd dat de beheerscontracten pas echt goed zullen zijn wanneer ze een kopie zijn van elkaar. De instellingen moeten worden uitgenodigd om hun samenwerking zo veel mogelijk uit te buiten. Op dat vlak ben ik inhoudelijk nog niet volledig gerustgesteld. Zodra die beheerscontracten zijn afgesloten, zal ik ze dan ook met heel veel aandacht bekijken.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer Vanackere, ik steun u daarin. Ik weet dat het om een krappe timing gaat, maar het is ook niet zo dat we nog met alles moeten beginnen. Ik heb hier een verslag van een vergadering waarin de drie instellingen hebben gekeken hoe ze op een structurele wijze samenwerkingsverbanden kunnen opzetten. Verder heb ik hier ook verslagen over de adviezen van de beoordelingscommissies die de administratie nu reeds wilde opnemen in het ontwerp. Als ze nog niet in het ontwerp staan, zullen ze in ieder geval in de nieuwe beheersovereenkomst worden opgenomen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Herman Schueremans tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de uitbouw van de culturele infrastructuur

De voorzitter: De heer Schueremans heeft het woord.

De heer Herman Schueremans: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in het regeerakkoord van 2004 wordt de renovatie, ondersteuning en modernisering van de bestaande culturele infrastructuur vooropgesteld, evenals het opstellen van een meerjarenplan voor de verdere uitbouw van grote en gespecialiseerde infrastructuur.

De beslissing over de culturele infrastructuur is recent gevallen. De volgende jaren wordt 101 miljoen euro gereserveerd. Er is echter een hele hetze ontstaan – het lijkt wel of er ons een nieuwe stedenoorlog te wachten staat – over de keuze van de nieuwe

initiatieven. Mijnheer de minister, u hebt gekozen voor het Museum aan de Stroom te Antwerpen, terwijl de plannen voor het Forum voor Muziek, Dans en Beeld in Gent geschrapt werden.

Mijnheer de minister, ik wil niet de middelen voor de verschillende steden vergelijken, of de discussie voeren over de keuze die u hebt gemaakt, maar het is opvallend dat u aan Gent, in de plaats van het Forum, blijkbaar een cheque geeft van 20 miljoen euro, en dit zonder enig architecturaal project.

De verdeling van de middelen zou moeten gebeuren op basis van een breed inhoudelijk debat – waar Vlaanderen zo goed in is – over wat in Vlaanderen nodig is aan culturele infrastructuur. Op basis van zo'n debat moest het in het regeerakkoord aangekondigde meerjarenplan worden opgesteld. Dat debat is duidelijk niet gevoerd, en er werd evenmin een inhoudelijk meerjarenplan opgesteld.

Mijnheer de minister, het geven van een blanco cheque aan Gent wijst er duidelijk op dat u geprobeerd hebt het Forum te compenseren, zonder erover na te denken wat Vlaanderen in het algemeen en Gent in het bijzonder nodig heeft. Dat getuigt van een kortetermijnvisie.

Er werd ook gevraagd wat voor Limburg gebeurt. Ik herinner me dat we hier, toen de heer Peumans een vraag stelde, al lachend hebben gezegd dat Limburg toch zijn mergelgrotten in Riemst heeft. Wat gebeurt met de centrumsteden? 'Wat gebeurt met Aalst?', zou mevrouw Van Nieuwenborgh vragen.

Mijnheer de minister, waarom wordt zoveel geld gegeven aan het MAS, waar amper 3 collecties worden gegroepeerd, terwijl we vorige week, tijdens de hoorzitting over de orkesten, nog pijnlijk geconfronteerd werden met het feit dat zelfs de Filharmonie geen eigen zaal heeft om te repeteren en te spelen?

Mijnheer de minister, blijkbaar erkent u de scheefgetrokken situatie inzake de middelen voor de verschillende steden, aangezien aan de stad Gent een blanco cheque wordt uitgeschreven. Wat waren de argumenten om het Forum in Gent af te voeren? Wat waren de argumenten om het MAS daarentegen te steunen? Hebt u reeds nagedacht over de invulling van het project Forum Bis? Waarom werd het inhoudelijk debat over wat Vlaanderen nodig heeft aan culturele infrastructuur niet gevoerd voor er concrete beslissingen werden genomen? Op basis van welke criteria werden

de bouwprojecten voor de Singel, de Vlaamse Opera, het Museum voor Schone Kunsten en de Hoge Riepen geselecteerd?

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Mijnheer Schueremans, ik ben het niet helemaal eens met de sfeer van uw vraag. U spreekt over een blanco cheque voor de stad Gent, wat de indruk geeft dat de minister gewoon met een cheque zwaait.

Mijnheer de minister, persoonlijk ben ik erg verheugd over uw aandacht voor Gent. Ik kan u verzekeren dat de frustraties bij het Gentse stadsbestuur, over het hele beleid van de Vlaamse Regering ten aanzien van Gent, niet gering zijn. Als één minister een uitzondering op die regel vormt, is het de minister van Cultuur, die meermaals heeft aangegeven dat voor Gent een inhaaloperatie moet gebeuren. Mijnheer de minister, het is vreemd dat net u de voorbije weken de kop van Jut was in Gent. Ik zou denken dat veeleer een aantal andere ministers de kop van Jut zouden kunnen zijn.

Mijnheer de minister, ik ben erover verheugd dat er, zoals we konden lezen in het persbericht dat zowel door het stadsbestuur als door u werd ondertekend, een constructief gesprek heeft plaatsgevonden. Uit het bericht heb ik begrepen dat een denktank zal worden opgericht met u als voorzitter. Mijnheer de minister, kunt u iets meer zeggen over de werkwijze van de werkgroep? Wie zal er deel van uitmaken? Welk tijdpad hebt u voor ogen?

Er was ook een reactie op het Forum Bis van gedeputeerde Van Der Meiren. Hij zegt: 'Alles wat ik weet over de opvolger van het Muziekforum, heb ik vernomen via de media. De minister heeft ons op geen enkel moment gecontacteerd. Voor mij is het duidelijk: wij doen niet mee met het Forum Bis. Als ze van ons geld verlangen, vraagt de hoffelijkheid dat we ook worden betrokken. Ik zie ook niet in waarom we mee zouden investeren in een bibliotheek. Bijna elke gemeente in Oost-Vlaanderen heeft er een. Ze zullen ons eerst moeten aantonen wat het provinciale belang van het nieuwe project is. Dat er een onderdeel multimedia komt, vind ik niet zo bijzonder. Tegenwoordig gaan alle bibliotheken de multimediale weg op.'

Mijnheer de minister, daarmee wordt de 12,5 miljoen euro, die oorspronkelijk was ingeschreven in de Oost-Vlaamse begroting, door de gedeputeerde

klaarblijkelijk geschrapt. Klopt de bewering van de gedeputeerde dat er nog geen contact is geweest met de provincie? In welke mate worden de plannen van u en de stad Gent voor het Forum doorkruist als de provincie Oost-Vlaanderen niet meedoet?

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Mijnheer de voorzitter, ik denk eerlijk gezegd niet dat we over een scheeftrekking tussen de steden kunnen spreken. Er zijn andere sectoren waar veel meer sprake is van een scheeftrekking. Als voorbeeld zou ik kunnen verwijzen naar de 11-julitoespraak van de Gentse burgemeester Beke, die – licht demagogisch – zei dat de totale kostprijs van de Handelsdokbrug in Gent gelijk is aan amper 15 meter van de geplande Lange Wapperbrug, maar die discussie moeten we uiteraard niet hier voeren.

Als we het hebben over een scheeftrekking binnen het cultuurdomein, kunnen we erop wijzen dat er 6 Vlaamse culturele instellingen in Antwerpen zijn gevestigd en met de Opera slechts 1 in Gent. Inzake subsidies betekent dat, afgerond, 65 procent voor Antwerpen en 18 procent voor Gent.

Mijnheer Schueremans, als u zegt dat de stad Gent een blanco cheque krijgt, doet u de waarheid toch geweld aan.

Mijnheer de minister, u hebt al verklaard dat u de leiding neemt voor het Forum Bis. De naam Forum Bis is echter geen gelukkige keuze, en werd ook al door de Gentse schepen van Cultuur als niet-wenselijk beschouwd. Ik vind dat een logische stelling, aangezien het bibliotheekproject totaal verschillend is van het afgeschoten Forum voor Muziek, Dans en Beeldcultuur. Dat project kon het Vlaams Belang, gezien het megalomane karakter en de onrealistische financiële inschatting, niet steunen. Het nieuwe bibliotheekproject lijkt me een interessanter denkspoor. We zullen op een gezonde, kritische manier opvolgen hoe het verder wordt ingevuld. Mijnheer Schueremans, uw vraag over de invulling van de projecten is uiteraard wel interessant.

Mijnheer de minister, volgens de kranten hebt u al overleg gepleegd met de stad Gent, maar niet met de provincie Oost-Vlaanderen. Dat zette al kwaad bloed bij bepaalde leden van de bestendige deputatie. Dit project zal evenwel ook provinciaal ondersteund moeten worden.

Mijnheer de minister, het voorlopige resultaat van uw houding is dat de provincie Oost-Vlaanderen alvast voorlopig geen middelen wil uittrekken voor dit nieuwe project. De provincie zegt dat, als geld wordt verlangd, ook de hoffelijkheid aanwezig moet zijn om de provincie te betrekken bij de bespreking van het project. Mijnheer de minister, hebt u ondertussen contact opgenomen met de verantwoordelijken van de provincie Oost-Vlaanderen? Wat is uw mening over een PPS-formule bij de ontwikkeling van het Gentse project voor de bibliotheek? Zijn hiervoor al stappen gezet?

De voorzitter: De heer Vanackere heeft het woord.

De heer Steven Vanackere: Mijnheer de minister, ik wil vooreerst mijn tevredenheid uitdrukken over het feit dat uw plan wel degelijk rekening houdt met het regeerakkoord, waarin staat dat in de eerste plaats aandacht moet worden besteed aan de eigen infrastructuur.

Het is wijs dat wordt gesproken over zaken die men wil doen, maar het is nog wijzer om alvast goed te onderhouden wat we vandaag hebben. Mijnheer de minister, uw intentienota is daarvan de invulling. Ik denk dan bijvoorbeeld aan het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen, het Vlaams-Nederlands Huis en de Hoge Rielen. We moeten erkennen dat het een verstandige keuze is om er als Vlaamse Gemeenschap eerst voor te zorgen dat de eigendommen goed worden onderhouden en de kans krijgen zich te ontwikkelen.

Ik heb nog een reeks opmerkingen die voortvloeien uit een gesprek dat ik met de heer De Clerck had, want hij kan hier jammer genoeg niet aanwezig zijn.

De opmerkingen gaan onder andere over het regionale evenwicht. Is het plan te beschouwen als een adequaat evenwicht tussen wat de verschillende Vlaamse provincies nodig hebben en de mogelijkheden waarover we beschikken? Kunnen we ons als overheid permitteren om een aantal intenties voor verschillende jaren in die mate vast te leggen? Want dat betekent dat er enkel nieuwe mogelijkheden ontstaan als er zich nieuwe budgettaire marges aandienen. Daar kunnen we op hopen, maar we kunnen het niet garanderen.

De heer De Clerck vraagt zich af welke flexibiliteit er nog is als alles moet worden uitgevoerd. Het gaat niet enkel over Gent, want er wordt ook gezegd dat

er voor Limburg nog een groot project zal komen. Er worden een aantal impulsen beschreven, die regionaal worden toegewezen, zonder accuraat te kunnen zeggen waarover het gaat. Waarom worden die budgetten niet achter de hand gehouden, zonder ze nu al regionaal toe te wijzen?

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Soms is het een voordeel niet afkomstig te zijn van de stad waarover het gaat als men de zaken wat afstandelijker wil bekijken. Ik woon korter bij Antwerpen dan bij Gent, maar als Oost-Vlaming wil ik toch de kerk in het midden houden. Het is goed dat er een infrastructuurplan is. Het is goed dat er duidelijkheid is. Die duidelijkheid is echter nogal voorwaardelijk.

In de communicatie vallen me enkele zaken op. In *Gazet van Antwerpen* stond dat men blij is dat de minister het MAS heeft goedgekeurd. Daarover volstond één zinnetje in de persmededeling van de minister, terwijl hij twee bladzijden heeft besteed aan wat er allemaal in Gent zal gebeuren. Ik begrijp dat: er is meer uitleg nodig om te verklaren waarom men iets niet kan realiseren en hoe men het dan wel zal aanpakken, dan om mee te delen wat men wel realiseert. Er staan mooie zaken in de tekst, zoals verwijzingen naar een architectonische vuurtoren voor Gent en een kathedraal van de 21e eeuw. Het gaat echter over ideeën en niets meer. Het Muziekforum had het grote voordeel dat men er voor of tegen kon zijn, want men wist waarover het ging. Het was goed voorbereid, ondersteund door een plan en een visie. Het is daarom pijnlijk dat het met dit dossier zo is moeten aflopen.

Het blijft echter onduidelijk wat de minister met Gent wil beginnen. Er is collateral damage. De provincie weigert geld vrij te maken, want ze heeft het gevoel dat men met haar voeten heeft gespeeld. Het is nu erg belangrijk dat de minister zo snel mogelijk het project concretiseert. Ik laat in het midden of de bibliotheek de nieuwe vuurtoren van de toekomst moet worden. In elk geval was de aanpak van het Muziekforum niet goed. Dat is spijtig, want wat de minister voor de toekomst uittekent, zou ten dele in dat Muziekforum-project kunnen worden gerealiseerd. Elke initiatiefnemer zal het in de toekomst aanpakken zoals men dat al voor het Concertgebouw heeft gedaan: goede relaties ontwikkelen met de minister en de Vlaamse Regering, het gebouw neerpoten en een fait accompli creëren.

De heer Dany Vandenbossche: Dat het project van het Muziekforum er niet komt, vind ik op zich een jammerlijke zaak. Ik sluit me aan bij wat de heer Stassen zegt over het project als dusdanig. Het is een van de infrastructuurprojecten in de culturele sector in Vlaanderen waarvan bijna alle mogelijkheden zijn afgewogen. Er zijn voorbeelden uit het verleden van culturele infrastructuren die zijn neergepoot zonder dat er enige studie aan is voorafgegaan. Ik wil niet zozeer naar het Concertgebouw van Brugge verwijzen omdat ook daar wel een aantal studies zijn gemaakt, hoewel niet zo diepgaand als die voor het Muziekforum.

Ik heb deze zaak nooit willen vertalen in een discussie tussen de twee steden. De heer Schueremans zegt dat, omdat Gent naast de boot valt, er een centje moet worden gegeven en dat is dan een blanco cheque. Ik heb dat nooit zo willen vertalen. De heer Stassen stelde dat het veel gemakkelijker was om in een globaal Vlaams beleid voor infrastructuur over het Muziekforum te discussiëren dan over een bibliotheek. Ik denk dat hij daar gelijk in heeft.

Wat Antwerpen betreft, heb ik dat ook nooit willen vertalen in die woorden omdat ik het MAS een heel goed en mooi project vind. De discussie over het feit dat er in Antwerpen geen Vlaamse instellingen zijn, zijn vijgen na Pasen, en zeer ver na Pasen. Men kan over het Antwerpse stadsbestuur veel vertellen, maar in het verre verleden was het Antwerpse stadsbestuur veel sluwder dan het Gentse. Het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten, het Muhka en noem maar op, zijn in Antwerpen gevestigd. De minister heeft eens gezegd dat ze nu eenmaal in Antwerpen liggen en we kunnen ze niet verplaatsen. Ik ben het daar volkomen mee eens. Voor hetzelfde geld lagen die instellingen ergens anders. In die tijd was er enige vooruitziendheid van de Antwerpenaars.

Dat brengt mij tot de situatie van de instellingen in Gent, die zoals in Brugge door de stad worden gerund en zeer grote happen uit het cultuurbudget van de stad nemen. Deze discussie gaat veel verder dan over het feit of er een investering wordt gedaan. Als je een investering van 20 miljoen euro in architectuur doet, is er nog altijd het hangende probleem dat er nog heel veel instellingen in Gent zijn die kunnen worden beschouwd als van belang op Vlaams niveau, met name het SMAK en het Museum voor Schone Kunsten. Een hele reeks andere musea zijn evenzeer op het Vlaams niveau te tillen. Een van de beste voorbeelden is het Design museum: er is er maar één

in Vlaanderen, en dat is een Gents stadsmuseum dat volledig door de stad Gent wordt gedragen.

Deze discussie proberen we de voorbije 10 jaar te voeren. Ik verwijt dat ook niet aan de ministers van de voorbije 10 jaar, omdat we in een compleet andere situatie discussiëren dan mochten we dat 20 jaar geleden hebben gedaan. We hebben het echter 20 jaar geleden niet gedaan. Men was daarentegen zeer fier eigen stadsmusea te hebben, ook Brugge had die, zonder eraan te denken wat dat op de begroting op lange termijn zou betekenen.

Ik ben absoluut niet verwonderd over wat de provincie Oost-Vlaanderen over deze zaak heeft gecommuniceerd. Bij het project op de Waalse Krook zat de provincie erg op haar portemonnee. Ze was niet zo enthousiast over de 500 miljoen frank en ze zou die liever elders investeren, wellicht in een molenmuseum van ik weet niet welke gemeente of in de site van Ename. De provincie had immers duidelijk andere plannen met dat geld.

Een discussie over de verhouding tussen Gent en Antwerpen is een zeer beperkte discussie. Men kan daar ook Brugge bij halen. Brugge zou dezelfde eisen op tafel kunnen leggen. Brugge is natuurlijk niet misdeeld, want er staat een concertgebouw, maar daar-teenover staat dan dat de musea van Brugge een zeer grote toeristische aantrekkingspool voor de stad vormen, waardoor Brugge in een heel andere positie zit dan Antwerpen en Gent. De discussie gaat niet zozeer of het project van de Waalse Krook of dat van het Forum er komt of niet, de discussie gaat over of we niets moeten veranderen aan de situatie die in de loop der tijden is gegroeid.

Zo kom ik bij het Forum Bis – men moet het kind toch een naam geven. Ik sluit me wat dat betreft bij de heer Stassen aan. Er is een heel grote studie gemaakt voor het neerzetten van het Forum dat oorspronkelijk is ontstaan uit een vraag voor een grote concertzaal, dat dan echter uitgroeide tot een onoverzichtelijk kluwen. Na lang debatteren daarover, komt er plots een bibliotheek. Je kan absoluut niets tegen een bibliotheek hebben, de vraag is alleen over welk soort instelling we spreken. Op 50 meter van de Krook ligt de grootste en mooiste boekentoren van Vlaanderen. De conservator van de boekentoren zelf zei dat hij niet onmiddellijk een bibliotheek nodig had. Er is ook nog de stadsbibliotheek. Het gaat niet zozeer over het feit of er nog een bibliotheek naast de stadsbibliotheek wordt gezet, de stadsbibliotheek

is te klein en dat is een van de overwegingen die meespelen. Als men er een architecturaal project van wil maken, heb ik er absoluut geen probleem mee, ik heb me alleen de vraag gesteld of dit het beste is dat men daar kan neerzetten. Deze vraag leeft nog steeds bij mij, maar ik zal me erbij neerleggen als men tot de conclusie komt dat de bestaande stadsbibliotheek veel te klein is geworden. Dan kan men er niet tegen zijn, maar ik ben er niet zo erg gelukkig mee.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Heb ik het goed begrepen dat u veeleer voor een concertzaalinvulling zou kiezen dan voor een bibliotheekinvulling?

De heer Dany Vandebossche: Dat heb ik niet gezegd. Er staat een concertzaal en we moeten er maar voor zorgen dat die optimaal wordt benut.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, ik zal eerst antwoorden op de vragen van de heer Schueremans en zal daarna een poging doen om de voorzitter gelukkig te maken, ook al weet ik dat dat vandaag misschien nog niet zal lukken.

In dergelijke dossiers wordt altijd heel veel verteld. Het is echter het resultaat dat telt, ook al is het niet altijd gemakkelijk om te wachten. De weg naar de oplossing is voor politici echter ook erg belangrijk.

Mijnheer Schueremans, u deed een sterke uitspraak. U had het over een blanco cheque aan de stad Gent. Het zal u niet verbazen dan ik het niet eens ben met uw stelling dat er sprake zou zijn van een onevenwicht inzake middelen tussen de steden. Ik kan begrijpen dat die indruk ontstaat, gegeven het feit dat Antwerpen met de investeringen in de Opera, deSingel, het KMSKA en het MAS een groot deel van de middelen naar zich toe trekt. Daar Antwerpen historisch gezien de thuisstad is van een aantal grote culturele instellingen als bijvoorbeeld de Opera, het KMSKA, deSingel, deFilharmonie, het Koninklijk Ballet van Vlaanderen en het MuHKA, zou het op zich niet eens zo verbazingwekkend zijn, mocht de stad proportioneel een groter deel van de middelen voor culturele infrastructuur naar zich toe trekken.

Ik zei het echter eerder al bij wijze van boutade: men mag van mij niet verwachten dat ik de collectie van

het KMSKA kapot laat regenen omdat de prioriteiten voor de komende tien jaar nu even elders zouden liggen. Uit cijfers van mijn administratie blijkt ondertussen dat er van dat zogenaamde onevenwicht heus niet veel overblijft als we het totaal van de investeringen, inclusief de nieuwe investeringen die ik recent heb aangekondigd, dus de vastleggingen tussen 1999 en 2009 en die nieuwe investeringen, omrekenen per inwoner. Dan blijkt dat voor de stad Gent 160 euro per inwoner wordt geïnvesteerd en voor de stad Antwerpen 174 euro. Dan moeten we bedenken dat heel wat grote instellingen in Antwerpen liggen en dat het ook gaat, zoals de heer Vanackere opmerkte, over de eigen instellingen. Het zou dom zijn mochten we daar niet in investeren. Die cijfers liggen dus opvallend dicht bij elkaar.

Het gaat dan onder meer over investeringen in en subsidies aan de KANTL en de Vlaamse Opera Gent. U mag niet vergeten dat we zwaar hebben geïnvesteerd in dat laatste. Dan is er het nieuwe Forum dat zal worden opgericht. Er is de Bijloke, de vzw H&L, het SMAK, de vzw Vooruit, de vzw Vaarwater, de vzw Nieuwpoorttheater, de vzw De Expeditie.

In Antwerpen gaat het over de Vlaamse Opera, het KMSKA, Huis Den Reyn, het Zuiderpershuis, Ringtheater, Troubleyn, Roma, deSingel, het Provinciaal Fotomuseum Antwerpen, de Monty en het MAS.

De stelling dat met name Gent zwaar wordt achtergesteld ten opzichte van Antwerpen, wordt dus tegengesproken door deze cijfers. De subjectieve indruk dat dit wel het geval is, werd echter onder meer gevoed door de manier waarop mijn beslissing werd ontvangen in Gent en vervolgens ook werd becommentarieerd in sommige kranten. Ik vond het bijvoorbeeld erg teleurstellend te moeten lezen in de rubriek 'Winnaars & verliezers' van de krant De Standaard, dat Antwerpen een winnaar was omdat het het MAS binnenhaalde en Gent een verliezer omdat het het Forum door de neus geboord zag.

De werkelijkheid is enigszins anders. Er was, bij een normaal gebruik van het Fonds voor Culturele Infrastructuur, geen geld om zowel het MAS als het Forum te bouwen. Er was geen geld om deze verbindingen uit het verleden na te komen. Door te kiezen voor alternatieve financiering, kwamen er middelen vrij om beide te realiseren. Deze operatie was dus een win-winsituatie, voor Antwerpen én voor Gent. Het verschil tussen beide dossiers is dat ik voor Antwerpen het concept van het MAS integraal heb gevolgd, terwijl ik voor het Forum in Gent goede redenen had

om dat concept aan te passen. Een blanco cheque voor Gent, om daarmee de politieke vrede af te kopen, is de beslissing inzake het Forum echter nooit geweest, en dat zal ze ook nooit worden.

Ik wil daar trouwens nog iets aan toevoegen. Er was enige politieke druk om, indien er dan toch een beetje geld zou worden gevonden, in eerste instantie alleen het MAS te realiseren. Ik heb vanaf de eerste dag van deze nieuwe regering gezegd dat er geen MAS zou komen zonder het Forum. Het was beide of geen enkel van de twee. Ik heb mijn verantwoordelijkheid dan ook ten volle genomen.

Wat waren de argumenten om het Forum in Gent af te blazen? Het Forum moest in de visie van de heer Mortier een centrum worden voor muziek, dans en beeldcultuur. Wie de ontwerpen van Neutelings Riedijk heeft gezien, weet dat de podiumkunsten zeer nadrukkelijk aanwezig waren in dit plan, maar dat was ook zeer bepalend voor de kostprijs. Dat begrepen ook de bezielers van dit groot project. Ze stelden herhaaldelijk dat aan drie voorwaarden moest worden voldaan om de exploitatie haalbaar te maken. Ik verwijs voor de zoveelste en hopelijk laatste keer naar een bijeenkomst met de vzw in Gent nadat we de maquettes hadden bekeken op het projectsecretariaat.

Ten eerste moesten er duidelijke afspraken worden gemaakt met een aantal andere grote centra, en vooral dan met deSingel in Antwerpen en het Concertgebouw in Brugge, om te vermijden dat men tegen elkaar zou opbieden en om tot een leefbare taakverdeling te komen. Ten tweede moest er minstens één grote culturele instelling verhuizen naar Gent en opgaan in het Forum. Twee grote instellingen zouden de kansen van het Forum pas echt sterk maken. De heer Mortier pleitte voor een diepgaande herverkaveling van het landschap, waarbij zwaar zou worden ingezet op het Forum. Dan kom ik tot de derde voorwaarde. Nadat zowel de stad Gent als de provincie Oost-Vlaanderen hadden laten weten dat ze enkel zouden meebetalen voor het gebouw en niet voor de uitbating ervan, werd van de Vlaamse Gemeenschap verwacht dat ze de netto-exploitatielast, geschat op minstens 4 miljoen euro, integraal op zich zou nemen. Geloof me vrij, dat is niet haalbaar, en de meeste ramingen spreken zelfs over 6 miljoen euro jaarlijks.

Aan de eerste twee voorwaarden werd niet voldaan: er waren geen afspraken met deSingel en het Concertgebouw, en geen enkele grote instelling wou

opgaan in het Forum. De grote instellingen waar men op doelde, waren het VRO-VRK dat ik juist had gekazerneerd in Flagey én het Ballet van Vlaanderen. De derde voorwaarde is binnen mijn begroting een nieuwe vraag waarvoor ik op dit moment niet over de nodige middelen beschik. Het heeft geen zin te investeren in een groots en ambitieus project als de vereiste middelen voor de exploitatie zelf niet bij benadering aanwezig zijn. Dat zijn de argumenten, en ik heb ze niet horen weerleggen in de gesprekken die ik heb gevoerd met de stad, vzw en grote bezieler van het project.

Wat waren de argumenten om het MAS te steunen? Het dossier van het MAS was eigenlijk al aanvaard door de vorige Vlaamse Regering, met als belangrijkste argument de vastlegging van een investeringssubsidie van 3.718.676,24 euro op het Financieringsfonds voor Schuldaufbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven, kortweg FFEU, voor het begrotingsjaar 2004, én de principiële goedkeuring voor de vastlegging van de rest van de beloofde investeringssubsidie van 17.352.273,76 euro. De Vlaamse Regering engageerde zich tot een investeringssubsidie van in totaal 21.070.950 euro voor de uitbouw van het Museum aan de Stroom.

Vanzelfsprekend maak ik ook een inhoudelijke afweging. Het MAS is een prestigieus museum- en architectuurproject dat zal worden gebouwd aan de Hanzestedenplaats, het Eilandje. In tegenstelling tot het voorontwerp dat het architectenbureau Neuteulings Riedijk maakte voor het Forum – een ontwerp dat niet op algemeen applaus binnen de architectuursector werd onthaald – betreft het hier een voorontwerp van hetzelfde bureau dat wel algemeen positief wordt bejubeld. Het heeft dus niets met het bureau te maken.

De collectie MAS is de collectie 'Antwerpen' en stopt niet met de collecties van het Vleeshuis, het Volkskundemuseum en het Scheepvaartmuseum. Er worden nieuwe verhalen gebracht rond de thema's van groei van een stad, het publieke en private leven, en Antwerpen in de wereld en de wereld in Antwerpen. Het MAS wil daarvoor de vitrine zijn, als culturele toegangspoort tot de stad en Vlaanderen. Het MAS wil een mentale culturele verantwoordelijkheid dragen over een breed gebied. Zo draagt het zorg over een maritiem cultureel lint, de inhoudelijke invulling van Red Star Line, aspecten van stedelijkheid en de bewoners. De conceptnota over dit museum positi-

oneert het MAS als het ware lokaal, nationaal en internationaal.

Hierdoor is het MAS een uitdagend en mijns inziens juist antwoord op de vernieuwde aandacht voor materieel en immaterieel cultureel erfgoed, die mede onder mijn impuls in de vorige legislatuur tot stand is gekomen en gestalte kreeg in het Erfgoeddecreet. Het zal de spreekwoordelijke voortrekker zijn van tal van andere initiatieven die zich ook in andere steden ontwikkelen. Ik refereer onder andere aan het STAM of het stadsmuseum in Gent, het Stadsmus of stadsmuseum in Hasselt, het Bruggemuseum op meerdere locaties in Brugge, en het nog te ontwikkelen Holocaustmuseum in Mechelen. Het gaat – zoals ik reeds aanhaalde in mijn 'Beleidsnota Culturele Infrastructuur 2002-2004' – om symbolische polen die het verleden in herinnering brengen als reflectiebasis voor het heden en ook voor de toekomst.

Bij de presentatie van mijn plannen voor de culturele infrastructuur heb ik meteen ook aangegeven welke visie ik had op het zogeheten Forum Bis. Ik heb voorgesteld een aantal elementen uit het Forum over te nemen, zoals de keuze voor een belangrijke architectuur van wereldniveau, de grote aandacht voor participatie en ontmoeting, openheid naar de stad, en de keuze voor nieuwe media. In het nieuwe concept van het Forum is er veel minder plaats voor de podiumkunsten en wordt het idee van een grote bibliotheek geïntroduceerd.

Daarnaast heb ik ook de vraag gesteld of we op de symbolische plek van circus Mahy geen centrum voor circus- en straattheater moeten laten verrijzen, wat overigens niet impliceert dat ik gepleit heb voor een restauratie van het oude en totaal onderkomen circus Mahy zelf. Het is dus niet juist te stellen dat er geen enkel architecturaal project bestaat voor het Forum Bis. Belangrijk is nog te vermelden dat ik op korte termijn een gemengde werkgroep wil oprichten die voorstellen moet doen over de verdere, concrete invulling van het Forum Bis, dat we overigens vanaf nu misschien gewoon het Forum moeten noemen.

Ik werd bij mijn aantreden geconfronteerd met een hele reeks besliste en toegezegde projecten. Zelfs bij afwezigheid van een formele beslissing stelde ik vast dat een aantal betrokkenen ervan uitgingen dat hun project de facto verworven was. Het is niet realistisch om in die omstandigheden alle geplande en verhoopte projecten te bevriezen om eerst het debat ten gronde over de culturele infrastructuur te voeren.

Dat lijkt me het ideale scenario om werkelijk met iedereen ruzie te krijgen. Een nieuwe regering kan niet alle engagementen van de vorige regering naast zich neerleggen of ongedaan maken. Voor mij zou dat nog moeilijker zijn omdat ik een aantal van die engagementen zelf ben aangegaan. Twee elementen zijn daarbij belangrijk.

Door te kiezen voor gespreide betaling kwamen er extra middelen vrij die ik aanvullend kon investeren in een aantal bijkomende projecten die al geconcipeerd waren maar waarvoor nog geen financiering beschikbaar was. Ik heb daarbij gekozen voor een maximaal complementaire benadering waarin heel wat aspecten van het cultureel leven aan bod kwamen. Ik heb het dan onder meer over de ontwikkeling van hoogwaardige architectuur met onder andere het MAS, het Forum, deSingel en de Museumsite. Andere aspecten zijn de verbeterde omgang met ons erfgoed via het KMSKA, het MAS en de Museumsite, de hedendaagse kunsten via het Forum, deSingel en de Opera, de creatie van opleidingsplateaus met name deSingel, de ontwikkeling van nieuwe disciplines jeugd en sociaal-cultureel werk zoals de Hoge Rielen en het Forum, beeldende kunst met het Forum en project-Limburg. Er komt bij afgeleide een forse investering in het SMAK en de Citadelsite. Verdere aspecten zijn de internationalisering en de relatie met Nederland via het Vlaams-Nederlands Huis, en de opwaardering van ons patrimonium in meer cultuur voor meer mensen en in meer participatie, ontmoeting en verstandhouding.

Door een oplossing te bieden voor alle hangende dossiers heb ik het ideale nulpunt gecreëerd om onbevangen een debat ten gronde te voeren over de infrastructuurnoden. De volgende regering zal niet belast worden met een erfenis waarvoor ze niet zelf heeft kunnen kiezen. We kunnen nu al werk maken van een algemeen infrastructuurplan waarin een aantal reële noden worden gedetecteerd en waarin termijnoplossingen worden geformuleerd. Dat kan de basis vormen voor het inhoudelijke debat waarnaar u verwijst en dat sowieso over de grenzen van deze legislatuur zal moeten worden gevoerd.

Ik heb in mijn persbericht toegelicht dat de volgende Vlaamse regeringen nog voldoende budgettaire ruimte zullen overhouden om hun eigen accenten te leggen.

Wat de criteria betreft voor de verschillende bouwprojecten, beperk ik me tot een korte toelichting

bij elk van de dossiers. DeSingel is een interessante samenwerking tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Hogeschool Antwerpen, waarbij enerzijds een aantal reële infrastructurele noden van deSingel worden opgelost en anderzijds een interessant gemeenschappelijk plateau ontstaat voor opleiding en podiumkunstenpraktijk. Het is bovendien het Vlaamse internationale centrum.

De Vlaamse Opera in Antwerpen was er zo erbarmelijk aan toe dat het eigenlijk niet langer verantwoord was om mensen in deze omstandigheden te laten werken en de schouwburg open te houden. Het betreft hier vooral minimale ingrepen om het gebouw op een menselijk verantwoorde manier te gebruiken.

De problemen van het KMSKA zijn bekend. Zonder grondige restauratie is het niet langer mogelijk de collectie van de Vlaamse Gemeenschap op een verantwoorde manier in dit gebouw te bewaren. Het is absoluut noodzakelijk dat we deze instelling van de Vlaamse Gemeenschap voorbereiden om een leidinggevende rol te vertolken in het internationale museumlandschap van de 21e eeuw.

De Hoge Rielen is een uniek project. Het biedt een uitzonderlijke combinatie van heel uitgebreide en multifunctionele vormingsinfrastructuur en natuurbeliving. Voor de Hoge Rielen werd een masterplan opgesteld dat deze combinatie respecteert en de kansen van dit domein als natuurgebied en als sociaal-cultureel centrum optimaliseert. Dit masterplan heeft maar effect als het globaal en samenhangend kan worden uitgevoerd. Voor de Vlaamse overheid blijft de Hoge Rielen een voorbeeld van een toekomstgerichte jeugdverblijfinfrastructuur.

Ik hoop dat ik u ervan kan overtuigen dat mijn keuze voor Gent een volwaardige keuze is en geen blanco cheque. Het gaat hier om een hoogstaand cultureel project met een architectuur van wereldniveau waar de rest van de wereld ons zal om benijden. De locatie van de Waalse Krook is essentieel. Voor dit project zullen minstens de middelen nodig zijn die vereist waren voor de bouw van het Forum. Daarvoor kunnen we rekenen op 20 miljoen euro van de Vlaamse Gemeenschap en 12,5 miljoen euro van de stad. Verder ben ik ervan overtuigd dat we een ruime bijdrage van de provincie zullen krijgen op voorwaarde dat de provincie ook wordt betrokken bij de inhoudelijke invulling van het project. De provincie zal zich daar de volgende dagen verder over beraden. Intussen heb ik al gesprekken gehad met de provinciegouverneur.

We hebben een aantal afspraken gemaakt die ervoor moeten zorgen dat de provincie mee stapt in dit groot architecturaal project.

De heer Jos Stassen: Er is op dit moment een discussie aan de gang over het provinciedecreet, onder meer over de rol van de gouverneur.

Minister Bert Anciaux: Dat weet ik, en in dit licht wil ik mijn woorden verder nuanceren. Ik wil me niet uitspreken over de vraag of de gouverneur al dan niet moet blijven bestaan, ik herhaal alleen dat hij op dit ogenblik een belangrijke rol te vervullen heeft in het provinciebestuur. Ik zal dan ook vrij snel een overleg hebben met de verantwoordelijke voor cultuur binnen de bestendige deputatie.

Het gaat om een architecturaal project waar de rest van de wereld ons om zal benijden en waarin de nieuwe bibliotheek van de 21e eeuw vorm krijgt. Het zal geen gewone bibliotheek zijn, maar een absoluut ambitieus project. Ik hoor de kritiek van 'er zijn zoveel bibliotheekjes'. Voor mij zijn de bibliotheken nog altijd het instrument bij uitstek om participatie te bewerkstelligen.

De stadsbibliotheek van Gent barst uit haar voegen, ze is veel te klein, zit niet in een knap architecturaal project en krijgt 4000 mensen per dag over de vloer. Er zijn niet zo verschrikkelijk veel instellingen, uit welke sector dan ook, die dat cijfer halen. Dat is nog altijd een uitzonderlijk instrument voor het cultuurbeleid en voor de participatie. Dit ambitieuze project omvat tevens de nieuwe media. Dat moet zo zijn. We kunnen daar een voortrekkersrol in spelen en een voorbeeld geven aan de rest van Vlaanderen en de wereld. Er komt dus een zeer ambitieus onderdeel nieuwe media in Gent als een definitieve oplossing voor een aantal problemen waar onder meer het Filmfestival mee kampt.

Dat zou wel eens hand in hand kunnen gaan. Misschien kunnen we dit project, samen met mijn ambitie – dit is een uitnodiging, een vraag waar de werkgroep zich over moet buigen – realiseren. Misschien kunnen we daarmee een grote instelling, namelijk het circuscentrum, naar Gent halen. Ik heb een derde partner nodig, een privé-partner, voor een nieuwe financiering die boven op die 40 miljoen euro komt of die een bestaande partner vervangt, maar van twee ben ik al zeker. Op die voorwaarde ben ik ervan overtuigd dat we een project kunnen realiseren dat ver de huidige middelen van de Vlaamse

Gemeenschap overschrijdt. Op die manier kunnen we een statement maken waar iedereen u tegen zal zeggen. Ik ga niet voor het gemiddelde. Ik ga zeker niet voor het banale.

Ik probeer de provincie te overtuigen. Op verzoek van de stad wil ik het voorzitterschap van de werkgroep over het Forum op mij nemen. Ik had dat aangeboden aan de stad en men heeft mij gevraagd om dat te doen. Ik zal dat doen. De timing is krap. Voor het einde van het jaar wil ik duidelijkheid over de richting die we uitgaan. Het is geen project voor de 22e eeuw. Ik wil het in de komende jaren realiseren.

Ik ben altijd een grote voorstander geweest van het Forum in de versie van Gerard Mortier. Ik ben van in den beginne degene geweest die de mogelijkheden heeft gecreëerd om dat project ook verder uit te diepen. Er is geen antwoord gegeven op de drie fundamentele problemen. Ik heb het als volgt samengevat: als er niets was, dan was het Forum versie Gerard Mortier het ideale begin geweest. Maar we staan niet in een culturele woestijn. Het cultuurproject deSingel in Antwerpen kunnen we niet zomaar wegschuiven of negeren. Hetzelfde geldt voor het concertgebouw in Brugge, tot spijt van wie het benijdt. Het is een goede zaal en Gerard Mortier was voorzitter van de jury. Het is een goede zaal waar we iets mee moeten doen en die we moeten inpassen in een totaalkader. Nogmaals, het Forum van Gerard Mortier was een ideaal project, echter zonder financiële basis voor de werking en met onvoldoende samenwerking met bestaande projecten. Daarom starten we met een nieuw, maar minstens even ambitieus project.

Ik was voorstander van het Forum. Ook ik heb het wat laten aanmodderen, omdat ik tot in het extreme heb gezocht naar oplossingen, maar die zijn er niet gekomen. Niemand heeft een oplossing aangereikt. De verantwoordelijkheid voor de exploitatiekosten en het opdoeken van een aantal grote instellingen doorschuiven naar de minister, is iets te gemakkelijk.

Het was een goed model om na te gaan hoe een dossier inhoudelijk moet worden gestoffeerd. Een verbinding maken tussen dans, muziek en nieuwe media is niet uniek en niet enorm vernieuwend. Er zijn in de wereld nog andere projecten op dat vlak.

We hebben geoordeeld dat al veel inspanningen gebeuren voor de podiumkunsten, en dat we de middelen en instrumenten eerst optimaal moeten uitput-

ten vooraleer ik verder kan investeren. Het was ook tijd voor een ander project, waar ik trouwens sterk in geloof. Architecturaal wil ik ook meer dan het voorstel dat voorlag.

De inbreng van de provincie zou 12,5 miljoen euro bedragen. De provincie heeft nu al duidelijk gemaakt dat 2,5 miljoen werd afgesplitst voor het Stadsmuseum. Het gaat nu dus nog over 10 miljoen euro, waarvan – naar ik verneem – nog een deel zou worden afgesplitst. Ik denk dat de 40 miljoen, plus de inbreng van een privé-partner, tot meer kan leiden dan de 50 miljoen waarover we oorspronkelijk zouden beschikken.

In de mate van het mogelijke heb ik rekening gehouden met regionale evenwichten, maar we kunnen er niet omheen dat er in Antwerpen heel veel aanwezig is.

In West-Vlaanderen werd tijdens de vorige legislatuur de investering voor het Concertgebouw in Brugge uitgevoerd. Nu moeten we er ook voor zorgen dat er, na de zware investeringen, ook voldoende middelen zijn om te functioneren. Ik heb me er, samen met de beslissing over de 101 miljoen euro, toe geëngageerd om in het kader van het Kunstendecreet een inhaaloperatie te doen inzake de werkmiddelen voor het Concertgebouw.

Ik was van oordeel dat ik de communicatie over het project in Limburg kon overlaten aan Limburg. Misschien had ik dat beter niet gedaan. Het is heel duidelijk welk project we willen. Ik heb niet zomaar 2,4 miljoen euro gereserveerd waarmee ze hun ding kunnen doen. Ik heb van in den beginne gezegd dat ik een zware investering wil doen voor de hedendaagse beeldende kunst. Samen met Limburg teken ik een project uit, waarbij we geen geld moeten uitgeven voor infrastructuur, maar alle geld kunnen gebruiken voor de beeldende kunstenaars, die een traject zullen maken langs openbare pleinen en fietspaden. We konden hiervoor zowel Vlaamse als buitenlandse beeldende kunstenaars mobiliseren. Ondertussen is ook een partnerschap met de provincie tot stand gekomen. Daarnaast leveren ook een aantal steden een bijdrage, zodat we over veel meer geld spreken dan het bedrag dat door de Vlaamse overheid werd gereserveerd.

De 101 miljoen euro wordt afbetaald over een lange periode. We moeten nastreven om in de volgende legislatuur bijkomende middelen voor cultuur vrij te

maken, want op dat moment valt de terugbetaling van de schuld – wat in deze en vorige legislaturen wel moest gebeuren – grotendeels weg. Vanaf 2009 zal de schuld op 0 staan. Hierdoor zullen we jaarlijks over minimum 200 miljoen euro extra beschikken. Ik ben van oordeel dat een deel hiervan naar cultuur moet gaan. Als dat niet gebeurt, is in de volgende legislatuur nog 7,3 miljoen euro vastgelegd. Daarna daalt dat fors.

We willen dus vrij snel ruimte maken voor nieuwe projecten. Als we de afbetaling spreiden over een periode van 18 jaar kunnen we met 1 miljoen euro 20 miljoen euro realiseren. In andere sectoren worden trouwens nog veel langere afbetalingstermijnen gebruikt.

We leggen niet alles vast. Er is ruimte voor voortgang en vernieuwing. We zullen alles realiseren wat op dit ogenblik goed en nuttig lijkt.

De voorzitter: De heer Schueremans heeft het woord.

De heer Herman Schueremans: Mijnheer de minister, we moeten ervoor zorgen dat Vlaanderen altijd in de kopgroep blijft, ook op cultureel vlak. De kerkfabrieken, die degelijk werk leveren, worden gesubsidieerd door de gewesten. Die kerkfabrieken houden de kerken en kathedralen als cultureel erfgoed in stand. Ik stel voor om, in een pluralistisch Vlaanderen, vanaf nu een kerk-kathedraal-museum-opera-cultuurhuis-holocaust museum-fabriek op te richten.

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Mijnheer de minister, ik heb gezegd dat ik erover verheugd ben dat er minstens één minister aandacht heeft voor Gent. U hebt dat in uw antwoord nog eens aangetoond. Het nadeel voor Gent is dat er geen Gentenaar in de regering zit, en ook niet in de bestendige deputatie, maar er zit wel iemand in de Vlaamse Regering met een warm hart voor Gent.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Mijnheer de minister, ik ben benieuwd of u de provincie alsnog over de streep kunt trekken.

U wilt een ambitieus, maar haalbaar project. Ik blijf met een gezonde, kritische belangstelling dit dossier

volgen. Ik ben vooral benieuwd of u voor het einde van het jaar voor duidelijkheid zult kunnen zorgen, want in het verleden hebben we voor het Forumdossier lang op duidelijkheid moeten wachten.

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Mijnheer de minister, het zal waarschijnlijk aan mij liggen, maar ik kan me nog altijd niets voorstellen bij uw plannen.

Enkele jaren geleden was ik in Sjanghai. Ik heb daar een gebouw gezien dat zeker even knap was als het Guggenheim Museum, maar je zag het niet staan. Dat is tussen kathedralen en flatgebouwen gelegen. We mogen niet met steden als Parijs of Barcelona vergelijken. We moeten vergelijken met Peking of met Sjanghai, steden waar nu zwaar in cultuur wordt geïnvesteerd. Ik vraag me af of de gehanteerde maatstaven die vergelijking kunnen doorstaan.

Ik kan me het gebouw niet voorstellen. Dat zou aan mijn eigen gebrek aan fantasie kunnen liggen. Ik kan me echter ook geen voorstelling van de inhoudelijke invulling maken. Ik ben benieuwd om het project te zien, zowel de tekening als de inhoudelijke invulling.

Minister Bert Ancliaux: We moeten dit project in samenspraak met privé-investeerdere realiseren. Het past immers in het kader van de alternatieve financiering. Dit project biedt ons tegelijkertijd de mogelijkheid om zelf een aantal andere projecten te realiseren. De heer Vandebossche heeft in dit verband al naar het Citadelpark verwezen.

Ik ben altijd vragende partij geweest om het project op de geplande locatie, met name de Waalse Krook, in te planten. Die locatie biedt ons de ruimte om een ambitieus project in het centrum van de stad te realiseren. Er zijn geen stedenbouwkundige bezwaren of problemen met de ruimtelijke ordening. Het project zal niet door kathedralen en torenflats worden verdoezeld. Het is een haast ideale plek.

Nu komt het erop aan een architecturaal project te ontwikkelen dat op deze plek inspeelt. De ligging is centraal, op loopafstand van de rest van Gent. Het is eigenlijk een locatie om van te dromen. Het project zal ongetwijfeld zichtbaar zijn.

Om de concurrentie met de rest van de wereld te kunnen aangaan, zullen we voor een gedurfde architectuur moeten kiezen. Naar Vlaamse normen zijn de

beschikbare middelen zeer groot. Voor een aantal steden in het buitenland geldt dit echter niet. Onze architecturale keuze moet dan ook verrassen. Ik bedoel dit niet negatief. Het architecturaal niveau moet hoog liggen. De mensen moeten de indruk krijgen dat ze nog nooit zoiets hebben gezien. Er moeten nieuwe technieken worden gehanteerd.

Over de inhoudelijke invulling wil ik me vandaag nog niet uitspreken. Ik hoop dit binnen twee maanden te kunnen verduidelijken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Rob Verreycken tot de heer Bert Ancliaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de alternatieve financiering zoals die concreet vorm krijgt in de investeringen in cultuurgebouwen

De voorzitter: De heer Verreycken heeft het woord.

De heer Rob Verreycken: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, het is wellicht toepasselijk dat na dit laatste overzicht van allerlei interessante projecten de vraag wordt geformuleerd hoe een en ander zal worden gefinancierd.

In de recente Septemberverklaring van de Vlaamse Regering wordt – terecht – veel aandacht besteed aan de zogenaamde alternatieve financiering. Zo wordt aangekondigd dat privé-partners zullen worden betrokken bij de projecten. Met de financiële middelen die zij aanbrengen, zou de regering dan in staat zijn om alles te realiseren.

Vooraf wil ik wel zeggen dat het feit dat Vlaanderen een beroep moet doen op alternatieve financiering iets merkwaardigs is. Door het harde werk van de Vlamingen en de zeer hoge belastingen die iedereen betaalt, heeft Vlaanderen geld genoeg. Vlaanderen beschikt over ruime inkomsten. Al jaren op rij stellen we begrotingen op met een ruim overschot. De Vlaamse Regering kiest ervoor om overschotten op te potten, grote reserves op te bouwen met als enig doel te zorgen dat de federale regering minder inspanningen moet doen om te voldoen aan de Europese norm. Zoals u weet, is dat een keuze die wij niet onderschrijven.

Ik heb soms de indruk dat de alternatieve financiering wordt gebruikt als een mirakeloplossing. Het is een toverwoord, net zoals trouwens de afkorting PPS. Voor eender welk project is er geld genoeg, want we zorgen voor een PPS, zo stelt de regering. Wat dat juist inhoudt, weten zeer weinig mensen. De regering doet voor elk project een beroep op alternatieve financiering. Daarmee is dan elke vraag beantwoord.

Ik deel die overtuiging niet. Op het moment dat een privé-partner geld op tafel legt, moet er voor hem iets tegenover staan. Hij moet er iets aan hebben, anders stapt hij niet mee in die financiering. Dat kan verschillende vormen aannemen. Het kan zijn dat hij via die constructie een hogere intrestvoet bekomt dan wanneer hij de middelen tegen gewone tarieven op de markt zou brengen. In dat geval wordt de factuur natuurlijk betaald door de overheid en de gemeenschap. Het kan ook zijn dat de partner graag een restaurant of café zou uitbaten op een cruciale locatie. De vraag is dan natuurlijk in hoeverre bepaalde gebouwen van publiek nut moeten worden gecommercialiseerd.

Meestal gaat het ook om ingewikkelde constructies. We hebben dan te maken met tussenpersonen, adviesbureaus, juridische kantoren, enzovoort, die allemaal hun zegje moeten doen. Dan rijst natuurlijk de vraag welke commissielonen en andere vergoedingen daarvoor moeten worden uitbetaald. Uiteindelijk moet de vraag worden gesteld of op het einde van de rit niet meer wordt betaald dan wanneer de overheid gewoon zelf zou lenen en zelf zou instaan voor de financiering.

Mijn tweede bekommernis, die ook al in het debat over de Septemberverslissing naar voren werd gebracht, is die over het overzicht dat een parlementslid over dit alles moet hebben. Voor een parlementslid is het essentieel dat hij een volledig overzicht heeft van alle geldstromen vanuit de overheid. Al die constructies van alternatieve financiering en PPS maken het er niet eenvoudiger op.

Mijnheer de minister, vermits het hier niet zozeer om de inhoud gaat, dacht ik dat dit soort technisch-financiële vragen veeleer in de Commissie voor Financiën thuishoorde. Er werd echter geoordeeld dat de vraag in de Commissie voor Cultuur moest worden gesteld. Ik hoop nu maar dat u beschikt over de volledige informatie om mijn vragen te beantwoorden.

In de cultuursector is er sprake van een bedrag van iets meer dan 100 miljoen euro. Ik heb begrepen dat voor het Museum voor Schone Kunst in Antwerpen en de toren van deSingel een beroep zou worden gedaan op een privé-vennootschap. Hoe wordt die vennootschap geselecteerd? Gaat het om een bestaande vennootschap, of een die hiervoor zal worden opgericht? Die vennootschap zou dan een vergoeding ontvangen van het Fonds voor Culturele Infrastructuur. Waar komen de gelden vandaan die het fonds daarvoor uitbetaalt? Zal die vennootschap een eigen commissieloon ontvangen voor haar diensten? Worden de afspraken met deze vennootschappen vastgelegd in een convenant, een contract? Hoe gaat dat juist in zijn werk? Wie begeleidt de juridische en boekhoudkundige aspecten van deze operaties? Bij PPS gaat het immers om spitstechnologie op alle vlakken. Het is belangrijk dat er van bij het begin deskundige begeleiding is. Uiteraard moet men oog hebben voor de eventuele vergoedingen, die niet buitensporig mogen zijn.

Voor andere gebouwen, zoals de Vlaamse Opera, zouden de eigenaars zelf mogen lenen en dan een investeringssubsidie krijgen van de Vlaamse overheid. Aan welke intrestvoeten zullen deze eigenaars kunnen lenen? Zal de Vlaamse overheid zich borg stellen voor deze leningen? Wat is de meerkost inzake intrestvoeten op een termijn van 20 of 30 jaar tegenover een lening die zou worden afgesloten door de Vlaamse overheid zelf? Hoe zullen privé-partners worden geselecteerd? Werden er al partners geconsulteerd? Zijn er al gesprekken aan de gang? Wie zorgt voor de begeleiding voor de Vlaamse overheid? Belangrijk daarbij is ook te weten hoe de Vlaamse overheid in deze dossiers zal zorgen voor een continu toezicht op de besteding van de uitgekeerde middelen.

We zullen binnenkort in een andere commissie een interpellatie houden over het auditrapport over de onthaalbureaus. Dat zijn er maar acht, en het gaat om bescheiden bedragen. Ook daar stelt de Inspectie van Financiën echter vast dat na een werking van 1 jaar de Vlaamse overheid ernstig faalt in haar controletaak. Dat staat letterlijk in het rapport. In deze sector zijn de constructies nog ingewikkelder en zijn de bedragen nog groter. Hoe zal de overheid zorgen voor een volledige, exacte, grondige en transparante controle?

Welke commissie in het Vlaams Parlement zal op de hoogte worden gehouden worden van deze dossiers

over alternatieve financiering? Wordt dat de commissie voor Cultuur of die van Financiën? Worden er om de zoveel maanden themacommissies gehouden? Hoe zullen we de uitgaven terugvinden in de Vlaamse begroting? Op het moment dat aan het parlement een begroting wordt voorgelegd, moeten we in staat zijn om met duidelijke, heldere codes en verantwoordingen te zien welk geld in welke richting vloeit. Door het volgen van het alternatieve spoor wordt dit voor ons steeds moeilijker.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer Verreycken, het lijkt me handig als ik eerst uw laatste vraag beantwoord. Dat laat me immers toe de globale context te schetsen waarbinnen de uitvoering van het infrastructuurbeleid moet worden gesitueerd. Voor de financieel-technische kant van de operatie 'alternatieve financiering van culturele infrastructuur' doe ik een beroep op een gemengde werkgroep. Daarin zetelen mensen van mijn kabinet, een aantal mensen van de administratie Cultuur die gespecialiseerd zijn in begroting, vertegenwoordigers van het Fonds voor Culturele Infrastructuur – het FoCI – én specialisten van de Participatiemaatschappij Vlaanderen. Wat dit laatste betreft, leg ik momenteel de laatste hand aan een overeenkomst waarin de specifieke opdracht van PMV haarfijn wordt omschreven.

Het is mijn uitdrukkelijke bedoeling dat deze werkgroep eerstdaags van start gaat en in snel tempo alle dossiers behandelt. Daarbij zal uiteraard voorrang worden gegeven aan die dossiers die al het verst gevorderd zijn en eventueel zelfs al in de uitvoeringsfase zitten. Ik ben er intussen van overtuigd dat de financieel-technische begeleiding van de dossiers in goede handen is bij deze specialisten. Ik zal er uiteraard op toezien dat ze me permanent op de hoogte houden van de stand van zaken.

Ik kan op dit moment nog niet zeggen welke maatschappij of vennootschappen de werken aan onder andere het KMSKA en deSingel gaat of gaan uitvoeren om de eenvoudige reden dat op dit vlak nog geen enkele toewijzing is gebeurd. De beslissing terzake moet genomen worden in goed overleg tussen de gemengde werkgroep van de Vlaamse Gemeenschap en de betrokken partners in elk van de voorliggende dossiers. Soms is de Vlaamse Gemeenschap zelf een betrokken partner, soms is dat een stedelijke overheid en soms gaat het over vzw's. U zult begrijpen dat ik in deze fase van de werkzaamheden nog geen duidelijke

lijkheden kan verschaffen. Desgevraagd wil ik dat op een later moment zeker doen.

In ieder geval zijn alle regels inzake de openbare aanbesteding en dergelijke van toepassing. Als men de markt bevrucht, dan moet dat gebeuren volgens de Europese regelgeving. Indien op een bepaald moment een opdracht wordt uitgeschreven om iets te realiseren, dan is er steeds een openbare mededinging mogelijk. Het zal nooit zo zijn dat een exclusieve maatschappij die opdrachten kan vervullen.

Een andere zaak is de begeleiding. Ik denk dat het best is dat ik gewoon werk met de maatschappij die wordt gecontroleerd door het parlement, met name de PMV. Voor zover ik weet, valt ze volledig onder de bevoegdheid en de controle van het Vlaams Parlement. Het is geen beursgerichte maatschappij. Ze valt volledig onder het aandeelhouderschap binnen de Vlaamse Gemeenschap. Niemand zal ontkennen dat ze de knowhow heeft om mij daarin te begeleiden.

Mijnheer Verreycken, in een van uw vragen hebt u het over een 'buitengewone' begroting. Ik veronderstel dat dit een vergissing is. Er is immers geen buitengewone begroting in de Vlaamse Gemeenschap. Het FoCI betreft zijn middelen uit een jaarlijkse dotatie van de Vlaamse Gemeenschap. Voor 2005 bedroeg die ruim 12 miljoen euro, waarbij in 7,3 miljoen euro is voorzien voor grote infrastructuurwerken aan eigen gebouwen of voor derden. Het betreft hier dus wel degelijk middelen uit de gewone begroting. Voor de komende jaren gaan we uit van dezelfde bedragen. Ze zullen wel worden geïndexeerd.

Uiteraard zullen de afspraken rond deze infrastructuurwerken schriftelijk worden vastgelegd in overeenkomsten, contracten, en dergelijke. Ze zijn alle onderworpen aan de openbaarheid van bestuur, raadpleegbaarheid, enzovoort. Belangrijk daarbij is dat de betrokken vennootschappen zelf ook een deel van het risico zullen moeten dragen. Het zal dus niet zo zijn dat deze vennootschappen uitsluitend optreden als bouwheer of financier en dat zij in ruil voor hun diensten een flinke commissie zullen opstrijken. In deze PPS kan die techniek niet worden toegepast. De privé-partner moet mee het risico dragen. Het is ook logisch dat er een contract wordt afgesloten over de vergoeding voor het risico dat hij zal dragen. In een echte PPS moet het risico gedeeld worden gedragen. Dat is wat me in dit geval voor ogen staat. Bijkomend voordeel bij een PPS is dat de bouwkosten

beter onder controle zijn en dat een eventuele overschrijding van het budget niet meer ten laste valt van de overheid.

We hebben al vaak gemerkt dat voor projecten die worden uitgevoerd en waarvoor de administratie van de Vlaamse Gemeenschap voor de opvolging zorgt, altijd bijkredieten nodig zijn die ten laste vallen van Cultuur. Als een contract wordt afgesloten met een derde en vooraf wordt gezegd wat tegen welke prijs moet worden gerealiseerd, dan moet de partner zich daaraan houden. Dat is zeker een voordeel qua zuiverheid en controleerbaarheid. Daarnaast wordt de betaling ook gespreid.

Ik kan op dit moment nog niet zeggen welke intrestvoeten van toepassing zullen zijn in geval we spreken over een lening. U zult begrijpen dat we daar de best mogelijke voorwaarden zullen nastreven die de markt kan bieden. Of die voorwaarden veel minder gunstig zouden zijn dan de voorwaarden die de overheid zelf zou kunnen krijgen, kan ik op dit moment niet inschatten. Ik wil nog laten onderzoeken of er geen mogelijkheid bestaat dat de Vlaamse Gemeenschap zelf het geld ter beschikking stelt tegen gunstige en in elk geval marktconforme voorwaarden. In geval van een lening zal de Vlaamse overheid de terugbetaling ervan waarborgen gedurende de hele looptijd.

De opsplitsing waarover u sprak, met een constructie voor de opera, en een andere voor de Singel en voor het KMSK, is absoluut nog niet gemaakt. Er zijn enkele denksporen, en de techniek daarvan is vrij ingewikkeld, maar ze bieden wel de mogelijkheden die u vermeldde. Zo kan een vzw, een derde buiten de Vlaamse Gemeenschap, gemakkelijker een lening aangaan. Het kan ook een bouwpromotor zijn die alleen maar financier speelt, of een die ook het risico draagt, enzovoort. Al die dingen worden nu onderzocht door de PMV en door de werkgroep van deskundigen.

U vroeg ook welke privé-partners reeds werden geconsulteerd om in dit scenario eventueel mee te stappen, hoe ze eventueel geselecteerd zullen worden, of deze partners een vergoeding zullen ontvangen, en zo ja, hoeveel en in welke vorm. Er werden nog geen privé-partners geconsulteerd om in dit scenario mee te stappen. Hun selectie zal gebeuren op basis van een aantal parameters die ook van toepassing zijn bij gewone aanbestedingen en op basis van hun specifieke expertise met PPS.

Ik ontvang wel signalen dat een aantal grote projectontwikkelaars zeker interesse heeft om als partner hieraan te participeren. Het is kortom nog te vroeg om een aantal van uw terechtvragen te beantwoorden. Ik ben er mij van bewust dat een goede afhandeling van deze dossiers vereist dat op al deze vragen een correct antwoord kan worden gegeven. Ik geef u graag rendez-vous in de nabije toekomst om hier verder op in te gaan.

Als ik in de oppositie zat, zou ook ik er veel vragen over stellen, want het is een nieuwe techniek. Voor cultuur zullen de gehanteerde technieken perfect weer te vinden zijn in de begroting. Ze moeten openbaar en transparant zijn. Immers, anders snap ik het zelf niet, en ik wil geen risico's nemen.

De voorzitter: De heer Verreycken heeft het woord.

De heer Rob Verreycken: Mijnheer de minister, dit waren duidelijke antwoorden, en u hebt ook duidelijke toezeggingen gedaan. Bij deze operaties zal de wet op de overheidsopdrachten blijkbaar geheel van toepassing zijn en nageleefd worden. De selectie van alle mogelijke tussenpersonen en partners zal gebeuren op basis van duidelijk vastgelegde parameters die voor iedereen gelden. Voor mij zijn dat positieve en bevredigende toezeggingen.

Vanzelfsprekend hebben we inderdaad rendez-vous om na zekere tijd te controleren of die toezeggingen allemaal zijn uitgevoerd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
